

Veselības inspekcijas publiskais pārskats

2024

SATURS

IZMANTOTIE SAĪSINĀJUMI	2
IEVADS	3
IENTĀDES DARBĪBAS VISPĀRĪGS RAKSTUROJUMS	4
DARBĪBAS VIRZIENI	4
STRATĒGIJA LĪDZ 2027. GADAM	4
2024. GADA DARBĪBAS GALVENIE UZDEVUMI	5
STRUKTŪRA.....	6
INSPEKCIJAS SNIEGTIE PUBLISKIE PAKALPOJUMI.....	6
PRIORITĀŠU, MĒRĶU UN UZDEVUMU IZPILDE 2024. GADĀ	8
KVALITĀTE.....	8
MĒRĶA GRUPU PIEREDZES MONITORINGS	8
UZRAUDZĪBA, KONTROLES, TEMATISKĀS PĀRBAUDES.....	12
DIGITĀLIE RISINĀJUMI.....	28
KULTŪRA.....	31
MĒRĶA GRUPU TIESISKUMA UN ATBILDĪBAS IZPRATNE	31
PRINCIPS “KONSULTĒ VISPIRMS”	32
SADARBĪBA AR IEINTERESĒTAJĀM PUSĒM	33
CILVĒKRESURSI.....	35
IEKŠĒJĀ KOMUNIKĀCIJA	35
DARBINIEKU KOMPETENCES	36
CILVĒKRESURSU PIESAISTE	37
STARPTAUTISKĀ PIEREDZE	38
FINANSES	39
GALVENIE UZDEVUMI 2025. GADĀ.....	41

IZMANTOTIE SAĪSINĀJUMI

ĀI	ārstniecības iestāde
ĀIR	Ārstniecības iestāžu reģistrs
ĀAP	ārstniecības atbalsta persona
ĀL	Ārstniecības likums
ĀP	ārstniecības persona
ĀRF	Ārstniecības riska fonds
CE	Eiropas Atbilstība (<i>Conformité Européenne</i>)
DDL	datu drošības lapa
DNL	darba nespējas lapas
DVS	dokumentu vadības sistēma
ECHA	Eiropas ķīmisko vielu aģentūra
EDL	Epidemioloģiskās drošības likums
EK	Eiropas Komisija
ES	Eiropas Savienība
ESF	Eiropas Sociālais fonds
FL	Farmācijas likums
GOS	gaistoši organiskie savienojumi
IT	informācijas tehnoloģijas
Inspekcija	Veselības inspekcija
INSPIRE	ES telpiskās informācijas infrastruktūra
IZM	Izglītības un zinātnes ministrija
LR	Latvijas Republika
MK	Ministru kabinets
MK noteikumi Nr. 610	Ministru kabineta 27.12.2002. noteikumi Nr. 610 “Higiēnas prasības izglītības iestādēm, kas īsteno vispārējās pamatizglītības, vispārējās vidējās izglītības, profesionālās pamatizglītības, arodizglītības vai profesionālās vidējās izglītības programmas”
NA	normatīvie akti
NEVIS	novērtēšanas elektroniskās veidlapas informācijas sistēma
NMP	neatliekamā medicīniskā palīdzība
NVD	Nacionālais veselības dienests
OVP	obligātā veselības pārbaude
PII	pirmsskolas izglītības iestāde
PTL	Pacientu tiesību likums
PVO	Pasaules Veselības organizācija
RAPID ALERT Regula 2017/745	Zāļu drošības ātrās brīdināšanas sistēma ES 05.04.2017. regula attiecībā uz medicīniskām ierīcēm, ar ko groza Direktīvu 2001/83/EK, Regulu (EK) Nr. 178/2002 un Regulu (EK) Nr. 1223/2009 un atceļ Padomes Direktīvas 90/385/EK un 93/42/EEK
SAC	Sociālās aprūpes un rehabilitācijas centrs
Safety Gate	Informācijas ātrās apmaiņas sistēma (iepriekš saukta “RAPEX”)
SPKC	Slimību profilakses un kontroles centrs
ŪAS	ūdensapgādes sistēmas
VARAM	Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija
VID	Valsts ieņēmumu dienests
VM	Veselības ministrija
ZVA	Zāļu valsts aģentūra

IEVADS

2024. gadā Inspekcija aktīvi turpināja pildīt savu galveno uzdevumu – **uzraudzīt un kontrolēt** dažādas jomas, lai nodrošinātu Latvijas iedzīvotājiem **kvalitatīvus un drošus veselības aprūpes pakalpojumus**, kā arī pasargātu sabiedrību no jebkādiem veselības apdraudējumiem.

Kas tika darīts veselības aprūpes jomā?

Pabeidzām **auditu par sirds slimnieku virzību** no neatliekamās palīdzības izsaukšanas brīža.

Pārbaudījām arī, kā strādā slimnīcu **neatliekamās medicīnas un uzņemšanas nodaļas**, kā arī to, vai grūtniecības, dzemdību un traumu ārstēšanas pakalpojumi atbilst noteiktajām prasībām. Kontrolējām, vai ārstniecības iestādēs pareizi tiek **verificētas** (pārbaudītas) **zāles** pirms to lietošanas. Noskaidrojām situāciju par **vīdus pieejamību**, salīdzinot datus ar ārstniecības iestāžu reģistram sniegto informāciju.

Kas tika darīts sabiedrības veselības jomā?

Inspekcija pievērsa uzmanību:

- **Skolās:** vai tiek ievērotas prasības par minimālo klases platību uz vienu skolēnu.
- **Skaistumkopšanas pakalpojumos:** kā tiek izmantotas dažādas tehnoloģijas (aparāti) pakalpojumu sniegšanā.
- **Tetovēšanas pakalpojumos:** vai tiek ievērotas higiēnas prasības un vai tetovēšanas krāsu sastāvs atbilst drošības standartiem.

Kā notika sadarbība un izglītošana?

Sadarbojāmies ar Latvijas Ārstu biedrības profesionālajām asociācijām, lai risinātu aktuālas problēmas un iesniegtu priekšlikumus normatīvo aktu uzlabošanai.

Tāpat organizējām **sanāksmes un mācību seminārus:**

- **Izglītības un zinātnes ministrijas un pašvaldību pārstāvjiem** stāstījām par gaisa kvalitāti un minimālās telpu platības nodrošināšanu skolās.
- **Tetovēšanas pakalpojumu sniedzējiem** prezentējām veikto pārbaūžu rezultātus.

- **Sadarbībā ar Slimību profilakses un kontroles centru, informējām pašvaldības par dzeramā ūdens kvalitāti** un iespējamo piesārņojumu plūdu gadījumā.

Starptautiskā sadarbība

Inspekcija turpināja pārstāvēt Latvijas intereses starptautiskā līmenī, aktīvi piedaloties **Eiropas Savienības un Pasaules Veselības organizācijas darba grupās**. Mūsu iesaiste aptvēra tādas jomas kā **zāļu uzraudzība, dzeramā ūdens un peldūdens kvalitāte, ķīmiskās vielas, kosmētikas produkti un tabakas izstrādājumi**.

Publiskie pakalpojumi

Strādājām pie **valsts pakalpojumu kvalitātes uzlabošanas**, ieviešot jaunu pakalpojumu pārvaldības sistēmu. Liela uzmanība tika pievērsta **Pakalpojumu vides pilnveides plāna** izstrādei. Tas nozīmēja, ka izvērtējām pakalpojumu atbilstību, uzlabojām iekšējos procesus un ieviesām efektīvus pakalpojumu pārvaldības principus.

Lai labāk izprastu klientu vajadzības un apmierinātību, **mājaslapā ievietojām tiešsaistes aptaujas anketu** gan uzņēmējiem, gan iedzīvotājiem. Saite uz šīm anketām (kopā ar atbildi, atzinumu vai sertifikātu) tika nosūtīta katram, kurš izmanto mūsu pakalpojumus. Anketu var aizpildīt arī citi interesenti, apmeklējot mūsu tīmekļa vietni.

Nemot vērā sabiedrības un globālo procesu dinamiku, Inspekcija arī turpmāk nodrošinās empātisku, efektīvu un iedarbīgu uzraudzību un kontroli savas kompetences jomās; aktīvi pilnveidosim darba procesus, ieviesīsim modernas inspicēšanas metodes un turpināsim sadarbību ar visām ieinteresētajām pusēm.

Vēlamies izteikt **pateicību visiem Inspekcijas darbiniekiem** par viņu profesionālo ieguldījumu un neatlaidīgo darbu 2024. gadā, kā arī **paldies mūsu sadarbības partneriem** par kopīgiem centieniem sabiedrības labā.

ĪESTĀDES DARBĪBAS VISPĀRĪGS RAKSTUROJUMS

Inspekcija ir veselības ministra pakļautībā esoša tiešās pārvaldes iestāde, kas īsteno valsts pārvaldes funkcijas veselības nozares uzraudzībā un kontrolē, lai nodrošinātu veselības aprūpes, sabiedrības veselības un farmaceitiskās darbības jomu regulējošo normatīvo aktu prasību ievērošanu un izpildi kvalitatīvai un kvalificētai veselības aprūpei, kā arī drošai un veselīgai dzīves videi. Inspekcijas funkcijas un uzdevumi ir noteikti MK 9.07.2019. noteikumos Nr. 309 „Veselības inspekcijas nolikums”.

DARBĪBAS VIRZIENI

VESELĪBAS APRŪPES jomā galvenie darbības virzieni ietver ĀI uzraudzību un sniegtās veselības aprūpes kvalitātes kontroli un darbnespējas ekspertīzi, medicīnisko ierīču izplatīšanas un lietošanas (ekspluatācijas) uzraudzību.

FARMĀCIJAS jomā Inspekcija nodrošina farmaceitiskās darbības uzņēmumu un zāļu aprites uzraudzību, īstenojot cilvēkiem paredzēto zāļu, narkotisko un psihotropo zāļu (arī prekursoru) izplatīšanas un zāļu reklāmas un komercprakses uzraudzību aptiekās un to filiālēs, zāļu lieltirgotavās, zāļu ražošanas uzņēmumos, medikamentu muitas noliktavās, medicīnisko un veterinārmedicīnisko zinātnisko pētījumu veikšanas laboratorijās un pie aktīvo vielu izplatītājiem, kā arī citos objektos, kas saistīti ar zāļu, prekursoru apriti vai reklāmu.

SABIEDRĪBAS VESELĪBAS jomā

Inspekcija nodrošina paaugstināta riska u.c. subjektu (bērnu izglītības iestādes, bērnu nometnes, sociālās aprūpes iestādes, dienesta viesnīcas, skaistumkopšanas, tetovēšanas un pīrsinga saloni, sporta klubi, peldbaseini, pirtis, viesnīcas) uzraudzību; iedzīvotāju veselību ietekmējošo vides faktoru (vides fizikālie, ķīmiskie un bioloģiskie faktori, kas var būtiski pasliktināt dzīves kvalitāti un radīt veselības traucējumus, tai skaitā veic dzeramā ūdens un peldvietu monitoringu) uzraudzību; ķīmisko vielu, ķīmisko maisījumu, kosmētikas līdzekļu, tabakas izstrādājumu, elektronisko cigarešu uzraudzību Latvijas tirgū.

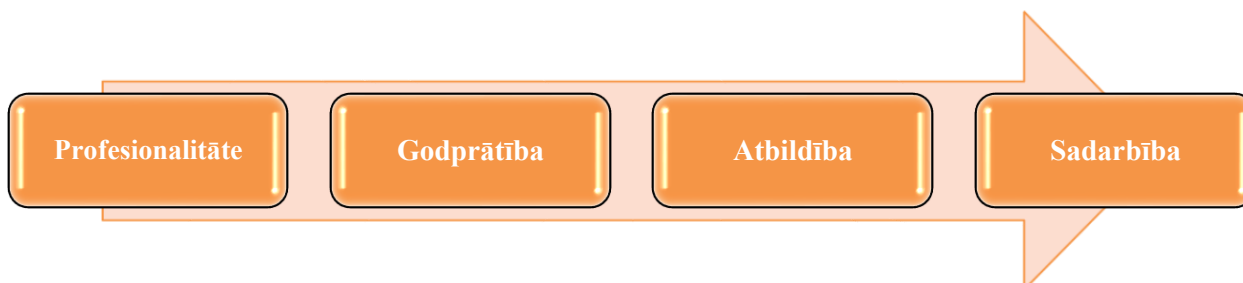
REĢISTRU jomā Inspekcija nodrošina ĀIR, ĀP un ĀAP reģistru uzturēšanu; veselības aprūpes pakalpojumu eksporta uzraudzību.

STRATĒGIJA LĪDZ 2027. GADAM

MISIJA – sabiedrības veselības, veselības aprūpes un farmācijas tiesiskuma un sabiedrības tiesību empātiska, efektīva un iedarbīga uzraudzība un kontrole.

VĪZIJA – Inspekcija veicina un sinhronizē sabiedrības veselības, veselības aprūpes un farmācijas profesionālās jomas, sabiedrisko organizāciju, kopienu un katra cilvēka individuālo (sabiedrības) ilgtspējīgu partnerību.

VĒRTĪBAS

PRIORITĀTES UN STRATĒĢISKIE MĒRĶI:

Kvalitāte	➔ Stiprināt mērķa grupu pieredzes monitoringu.
	➔ Efektivizēt uzraudzību, kontroles, tematiskās pārbaudes.
	➔ Attīstīt digitālos risinājumus.
Kultūra	➔ Pilnveidot mērķa grupu tiesiskuma un atbildības izpratni, un tās īstenošanas sistēmiskumu.
	➔ Īstenot praksē principu “Konsultē vispirms”.
	➔ Attīstīt sadarbību ar ieinteresētajām pusēm.
Cilvēkresursi	➔ Pilnveidot iekšējo komunikāciju.
	➔ Elastīgi attīstīt nepieciešamās darbinieku kompetences, ņemot vērā pārmaiņas veselības nozarē un sabiedrībā.
	➔ Integrēt starptautisko pieredzi.
	➔ Veicināt cilvēkresursu piesaisti.

2024. GADA DARBĪBAS GALVENIE UZDEVUMI

Proaktīva, sistemātiska un sistēmiska saņemto telefona zvanu un sūdzību analīze

Izskatīto sūdzību analīze

Pašnovērtējuma anketas veselības aprūpes, farmācijas, medicīnisko ierīču, sabiedrības veselības un produktu jomās

Tematiskā pārbaude par vadlīniju ievērošanu akūtās kardioloģijas pacientiem (noslēgums)

Tematiskā pārbaude - vides pieejamības nodrošinājums ārstniecības iestādēs (turpinājums)

Tematiskā pārbaude par zāļu verifikācijas nodrošināšanu ārstniecības iestādēs

Tematiskā pārbaude jaunatvērtajās aptiekās

Tematiskā pārbaude - zāļu lieltirgotavās par paralēli importēto un paralēli izplatāmo zāļu izplatīšanu

Tematiskā pārbaude - tetovēšanas pakalpojumu sniegšanas vietās

Tematiskā pārbaude - personu atskurbināšanas pakalpojumu vietās

Attālinātās kontroles farmācijas, medicīnisko ierīču un produktu jomās

Tehniskā specifikācija pētījumam par pirmsskolas izglītības iestāžu iekštelpu vidi

Domnīca par mācību telpas platību viena izglītojamā vietai

Inspekcijas tīmekļa vietnes Virtuālā asistenta zināšanu informācijas bāzes pilnveidošana

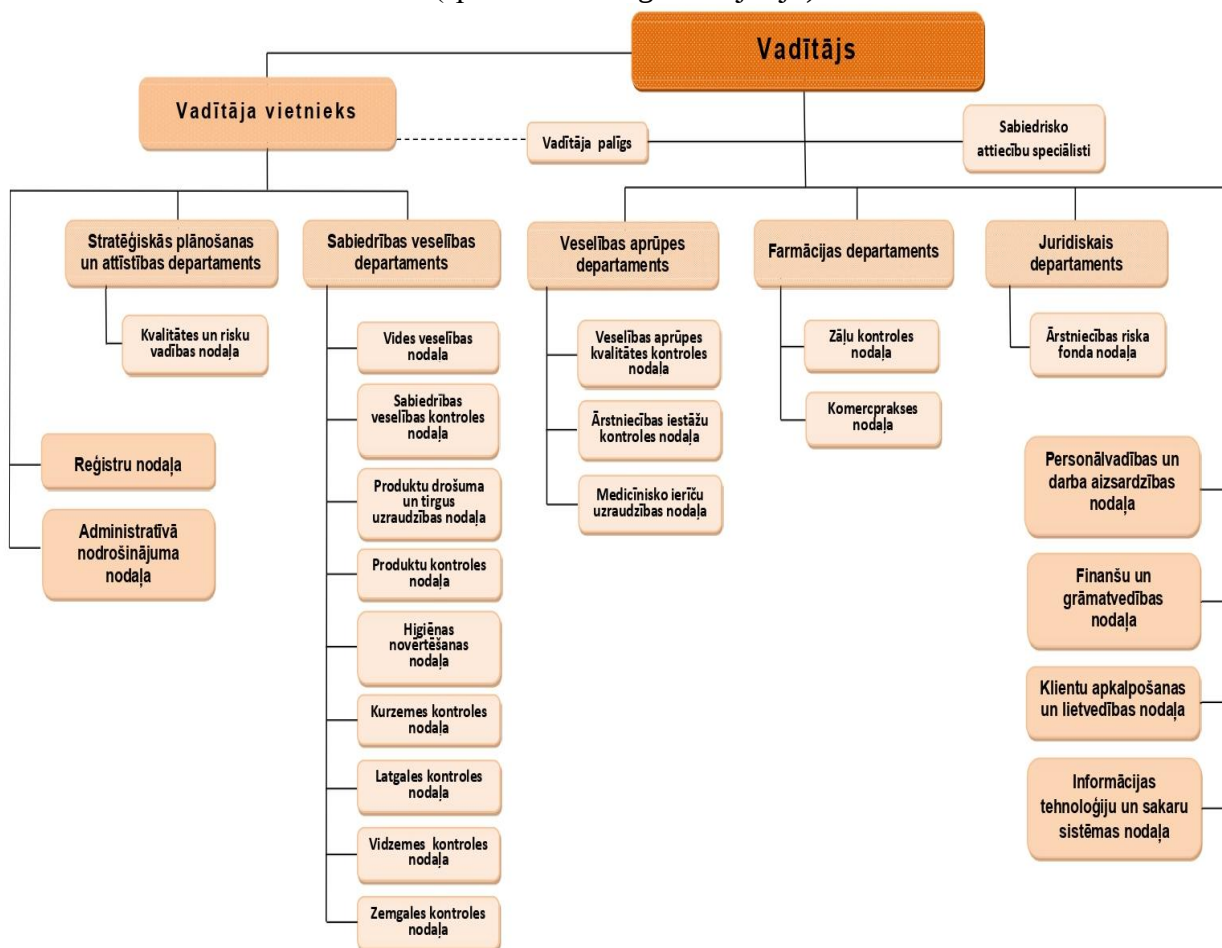
Dalība darba grupā par ĀPR un ĀIR modernizāciju

Iekšējās mācību programmas darbinieku vispārējo un profesionālo prasmju pilnveidei īstenošana

Sadarbības ar RSU un citām augstskolām un profesionālajām asociācijām pilnveidošana

STRUKTŪRA

(spēkā ar 2023. gada 1. jūliju)

INSPEKCIJAS SNIEGTIE PUBLISKIE PAKALPOJUMI

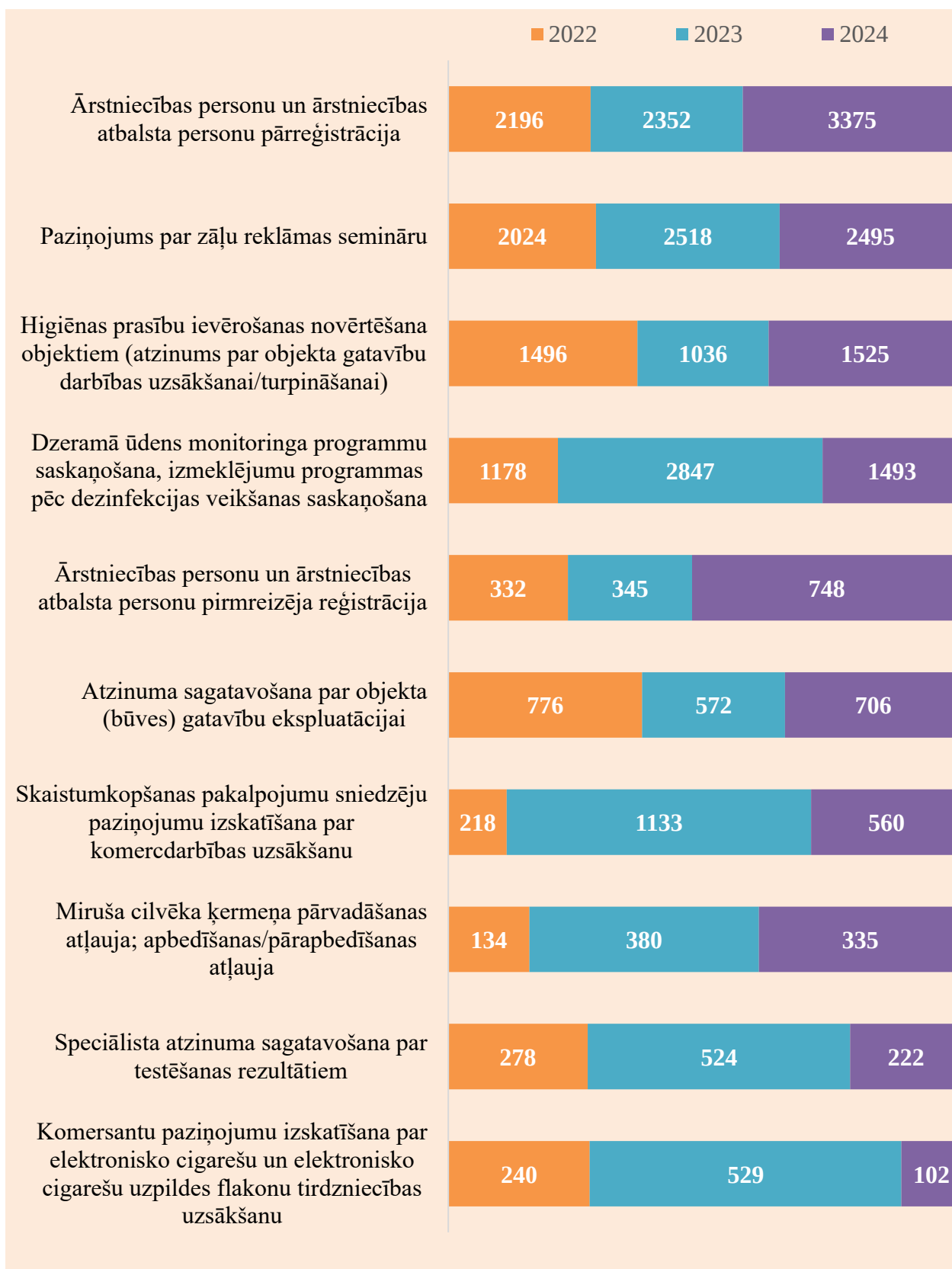
Inspekcijas sniegto publisko pakalpojumu būtība – izvērtēt drošu un nekaitīgu dzīves un darba vidi sabiedrībai, pastāvīgi izzinot klientu vajadzības un savlaicīgi nodrošinot sniegto pakalpojumu pieejamību klientu ērtībai un administratīvā sloga mazināšanai.

Inspekcijas klientiem ir pieejami e-pakalpojumi izmantojot valsts pārvaldes pakalpojumu portālu Latvija.lv. Arī 2024. gadā klienti valsts pārvaldes pakalpojumu pieprasīšanai un saņemšanai izmantoja attālinātās saziņas kanālus.

2024. gadā, lai nodrošinātu iedzīvotājiem un uzņēmējiem centralizētu un ērtu piekļuvi informācijai portālā Latvija.lv par [Inspekcijas 38 valsts pārvaldes pakalpojumiem](#) veselības aprūpes, sabiedrības veselības, vides veselības un farmācijas jomās un to elektronisko lietošanu, nodrošināta informācijas par pakalpojumiem ievietošana jaunajā portālā VIRSIS (Valsts informācijas resursu, sistēmu un sadarbības informācijas sistēma).

Inspekcija sniedz maksas pakalpojumus saskaņā ar MK 2022. gada 11. janvāra noteikumiem Nr. 24 „[Veselības inspekcijas maksas pakalpojumu cenrādis](#)”.

Visbiežāk pieprasītie un sniegtie valsts pārvaldes pakalpojumi

PRIORITĀŠU, MĒRĶU UN UZDEVUMU IZPILDE 2024. GADĀ

KVALITĀTE

MĒRĶA GRUPU PIEREDZES MONITORINGS IESNIEGUMU IZSKATĪŠANA

Veselības aprūpe

Kopumā 2024. gadā izskatīti **986** iesniegumi. Tajos izteiktas sūdzības par veselības aprūpes kvalitāti, lūgumi veikt DNL pamatotības vai izsniegšanas kārtības pārbaudes, kā arī citi jautājumi.

Līdzīgi kā iepriekšējos gados biežāk ir izteiktas sūdzības par saņemtās veselības aprūpes kvalitāti, pacientu tiesību ievērošanu, savlaicīgu diagnostiku, pakalpojuma organizēšanas kārtību, zāļu apriti, higiēnas normu neievērošanu, vadību/ menedžmentu (piemēram, par ĀP reģistrēšanas/ sertifikācijas kārtību, speciālistu pieejamību, medicīniskās dokumentācijas lietvedību).

Par **veselības aprūpes kvalitāti**, nemainīgi no iepriekšējā gada, atbilstoši specialitātēm, visbiežāk izskatītas sūdzības zobārstniecībā – 32, primārajā veselības aprūpē – 21, ķirurgijā – 18 iesniegumi.

Konstatējot korektīvo darbību nepieciešamību, visos gadījumos nosūtītas vēstules ĀI un uzdots noteiktos termiņos veikt nepieciešamos un iespējamus uzlabojumus ārstniecības kvalitātes pilnveidei. Veicot turpmāko uzraudzību, Inspekcija vērtē to īstenošanu praksē.

Par **DNL izsniegšanas kārtību un pamatotību** 2024. gadā izskatīti 495 iesniegumi. Pēc veiktās pārbaudes 21 % gadījumā ir pieņemti lēmumi, ka ir jāveic korekcijas saistībā ar izsniegtajām DNL, tajā skaitā daļēji vai pilnībā jāanulē.

Saistībā ar **pacientu tiesību** iespējamiem aizskārumiem kopumā izskatīti 117 iesniegumi un izskatīšanas rezultātā 53 % gadījumos konstatēta korektīvo darbību nepieciešamība.

Iesniegumi veselības aprūpes jomā

Iesnieguma būtība	Iesniegumu skaits	Korektīvās darbības
Veselības aprūpes kvalitāte	308	66
DNL izsniegšanas kārtība, pamatotība	495	171
Pacientu tiesības	117	62
Vadība/ menedžments	49	9

Iesniegumi par veselības aprūpes kvalitāti

Specialitātes (biežāk)	Iesniegumu skaits	Korektīvās darbības
Zobārstniecība	32	1
Primārā veselības aprūpe	21	5
Ķirurgija	18	3
Arodslimības/ OVP	14	2
Psihiatrija	12	2
Onkoloģija	12	2
Traumatoloģija	11	3
Pediatrija	10	5
NMP	9	1
Ginekoloģija/ dzemdniecība	8	0

Inspekcija ar ĀI pārrunāja un aktualizēja jautājumus par PTL noteiktajām normām, uzdeva turpmāk ievērot un aicināja respektēt pacientu tiesības. Atsevišķos gadījumos ĀP tika piemērots administratīvais sods.

Saņemto iesniegumu izskatīšanā Inspekcija iesaistīja arī ĀI, jo ĀI ir jāievieš un jāuztur pacientu sūdzību un ierosinājumu analīzes sistēma. Izskatot iesniegumus ĀI, ir iespējams objektīvi izprast un izvērtēt pacienta neapmierinātības cēloņus un operatīvi risināt problēmas to rašanās brīdī.

Ārstniecības riska fondā (ĀRF) Inspekcija veic ekspertīzi un sagatavo atzinumu par pacientam nodarītā kaitējuma apmēru procentos; vērtē ārstniecības izdevumu saistību ar pacientam nodarītā kaitējuma seku mazināšanu vai novēršanu; izlemj par atlīdzības izmaksāšanu vai atteikumu to izmaksāt. ĀRF atlīdzības mērķis ir kompensēt veselības zaudējumu vai iztērētos līdzekļus par veselības uzlabošanu pēc kaitējuma nodarīšanas pacienta veselībai vai dzīvībai ārstniecības procesa laikā.

2024. gadā tika **izskatīts 171 iesniegums**. Inspekcija konstatēja **kaitējumu pacienta veselībai vai dzīvībai 51 gadījumā (30 %)**. Pieņemts lēmums par atlīdzības izmaksu kopumā vairāk nekā **1,5 miljonu eiro (EUR 1 539 066,37)** apmērā. ĀRF līdzekļus administrē NVD, un tas saskaņā ar Inspekcijas lēmumiem izmaksā atlīdzību no ĀRF.

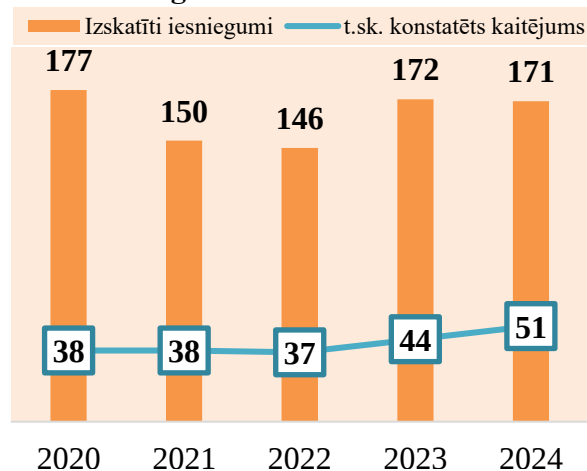
Pēc ekspertīzes veikšanas Inspekcija nosūta ĀI, kurā konstatēts kaitējums pacienta veselībai vai dzīvībai, atzinuma secinājumus par sniegto ārstniecību. Klāt tiek pievienoti arī **ieteikumi turpmākā darba pilnveidei**, lai uzlabotu pacientu aprūpi nākotnē.

Medicīnisko ierīču uzraudzības jomā izskatīti Latvijas iedzīvotāju iesniegumi. Tie aptvēra medicīnisko ierīču izplatīšanu Latvijas tirgū, kā arī pacientu neapmierinātību ar procedūru rezultātiem, kurās izmantota medicīniskā ierīce.

Izskatot katru iesniegumu, Inspekcija veica kontroles pasākumus. Ja bija nepieciešams, tika pieprasīta papildu informācija no citu dalībvalstu medicīnisko ierīču tirgus

Inspekcija aicina par problēmām veselības aprūpē pirmkārt vērsties pašā ĀI, lai operatīvi izvērtētu konkrēto situāciju un rastu labāko risinājumu pacientam, kā arī veiktu uzlabojumus līdzīga veida pacientu neapmierinātības un sūdzību iemeslu novēršanai nākotnē.

ĀRF iesniegumu skaits

ĀRF iesniegumi specialitātēs

Specialitātes (biežāk)	Kopā	Ar kaitējumu
Traumatoloģija	39	12
Ķirurģija	40	16
Dzemdniecība, t.sk. ginekoloģija	24	10
Zobārstniecība, t.sk. ārstēšana/ protezēšana	22	3
Onkoloģija	19	6

uzraudzības iestādēm par konkrētās valsts ražotājiem un ierīču atbilstību Regulas 2017/745 prasībām.

Inspekcija aicina patērētājus ziņot ZVA par gadījumiem, kad ar medicīniskās ierīces lietošanu saistīts negadījums vai potenciāls negadījums ir radījis vai varēja radīt pacienta, lietotāja vai trešās personas nāvi, vai nopietnus veselības traucējumus, kuru rezultātā bija nepieciešamība vērsties ĀI pēc palīdzības.

Ilgspējīgas partnerības ietvaros, lai veicinātu pacienta statusa stiprināšanu veselības aprūpē un sekmētu tādu veselības aprūpi un tās uzraudzību, kuras centrā ir par savu tiesību aizsardzību drošs pacients, 2024. gadā nosūtītas vēstules Latvijas Ģimenes ārstu asociācijai un Latvijas Lauku ģimenes ārstu asociācijai par iesniegumu izskatīšanas rezultātā konstatētajiem novērojumiem,

Farmācija

Izskatīti 87 iesniegumi par farmācijas jomu no fiziskām un juridiskām personām, kā arī valsts pārvaldes un pašvaldību iestādēm.

Lielākā daļa no šiem iesniegumiem nav uzskatāmi par sūdzībām, jo tie nesatur neapmierinātību vai pretenzijas. Tie drīzāk sniedz informāciju uzņēmuma izvērtēšanai (piem., zāļu vai vakcīnu reklāmas saskaņošanai) vai arī satur datus no robežkontroles punktiem par zāļu ievešanu tranzītā caur LR teritoriju uz citām valstīm.

Sūdzību izskatīšanas gaitā konstatēts, ka:

- izsniegta nepareizās zāles;
- e-receptē nav norādīts faktiskais zāļu saņēmējs aptiekā;
- zāles izsniegta bez atbilstošas lietošanas instrukcijas valsts valodā;
- citai personai izrakstītās zāles klientam izsniegta bez e-receptes identifikācijas numura vai atbilstoša deleģējuma E-veselībā;

Sabiedrības veselība

Saņemtas un izskatītas **417 sūdzības**, kuru būtība, salīdzinot ar iepriekšējiem gadiem, nav mainījusies. Tās pārsvarā attiecas uz **higiēnas un epidemioloģiskās drošības prasību neievērošanu**, kā arī dzīves kvalitāti ietekmējošiem faktoriem: netīrība ap atkritumu konteineriem, stāvvadiem, kanalizācijas noplūdes un smakas, putnu piekļuve ventilācijas šahtām un citi. Lielais sūdzību skaits liecina par **iedzīvotāju pieaugošo neapmierinātību** ar higiēnas nodrošinājumu un dzīves kvalitāti pasliktinošiem apstākļiem. Tomēr 2024. gadā

secinājumiem un ieteikumiem, kas attiecināmi uz vairākām problēmsituācijām, kā arī saistībā ar aktuāliem jautājumiem, piemēram, DNL izsniegšanas kārtību un zāļu recepšu izrakstīšanas kārtību. Savukārt Latvijas Optometristu un optiķu asociācija tika informēta par prasībām ārstniecības pakalpojumu sniegšanā saistībā ar tiesiskā regulējuma izmaiņām.

- pacientam sniegta nekvalitatīva farmaceitiska aprūpe;
- recepšu zālēm nav pievienota uzlīme ar atbilstošu informāciju par zāļu lietošanu.

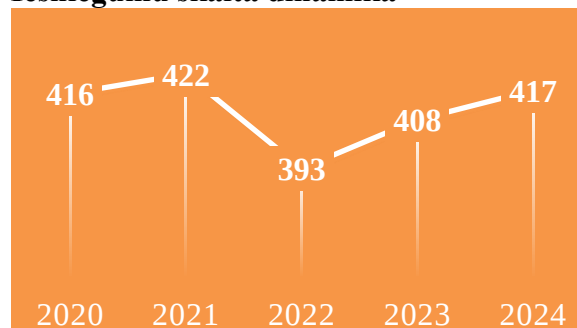
Iesniegumi farmācijas jomā

Iesnieguma iemesli (biežāk)	Iesniegumu skaits
Zāļu reklāmu saskaņošana	23
Zāļu kvalitāte un viltojums	17
Par negodīgu komercpraksi	10
Cits	8
Vakcīnas reklāmas materiāli	6
Recepšu zāļu izsniegšana aptiekās	5
Zāļu aprites kārtība	5

No visām izskatītajām sūdzībām, t.sk. telefoniskām, 18 gadījumos ir piemērotas dažādas sankcijas.

tikai 27 % iesniegumos minētā informācija apstiprinājās, kas prasīja korektīvo darbību veikšanu.

Iesniegumu skaita dinamika

Vislielākais iesniegumu īpatsvars saņemts no Rīgas un Rīgas reģiona iedzīvotājiem, kas izskaidrojams ar lielāku iedzīvotāju blīvumu minētajās teritorijās un arvien vairāk notiekošo urbanizāciju, kas nelabvēlīgi ietekmē iedzīvotāju veselību.

Troksnis jau vairākus gadus ir iedzīvotāju visvairāk traucējošais vides kvalitātes faktors, galvenokārt, no dažādām iekārtām (ventilācija, ģeneratori, siltumsūkņi, ražotnes, autoserviss u.tml.).

Katrs iesniegums tiek izskatīts individuāli, iesaistot attiecīgās institūcijas (būvvaldes, pašvaldības, namu apsaimniekotājus). Lielākoties uzņēmumi labprātīgi veic pasākumus trokšņa mazināšanai, lai uzlabotu sabiedrības dzīves kvalitāti. Ražošanas uzņēmumiem tiek dota iespēja pašiem veikt trokšņa mērījumus, atbilstoši piesārņojošās darbības atļaujā noteiktajam.

Veikti astoņi laboratoriskie trokšņa mērījumi sūdzību gadījumos. Vienā – konstatēts trokšņa robežvērtības pārsniegums, piecos – svārstības ap robežlielumu. Trokšņu avotu īpašniekiem tika uzdots samazināt trokšņa līmeni un iesniegt Inspekcijā testēšanas pārskatus, kas apliecina trokšņa līmeņa atbilstību.

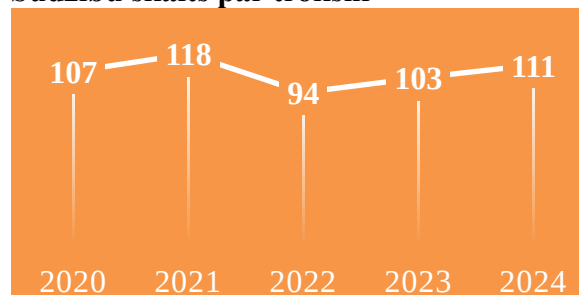
Grauzēju un insektu esamības sūdzību dinamikai novērojama augšupejoša tendence. Iedzīvotāji sūdzas par grauzēju – žurku esamību daudzdzīvokļu ēku pagrabos, to iekšpagalmos, apkārtnē pie atkritumu konteineriem, kaimiņu īpašumā, kā arī prusaku un blakšu esamību daudzdzīvokļu ēku dzīvokļos, PII, skolās, dienesta viesnīcās, sociālajās mājās, ieslodzījuma vietās.

Nekvalitatīva dzeramā ūdens sūdzību dinamika galvenokārt saistīta ar iedzīvotāju subjektīvo neapmierinātību. Laboratoriskai testēšanai 18 gadījumos ņemti dzeramā ūdens paraugi. No tiem tikai četros – laboratoriski konstatētas neatbilstības. Dzeramā ūdens piegādātājam uzdots veikt korektīvos pasākumus, lai ūdens kvalitāti uzlabotu.

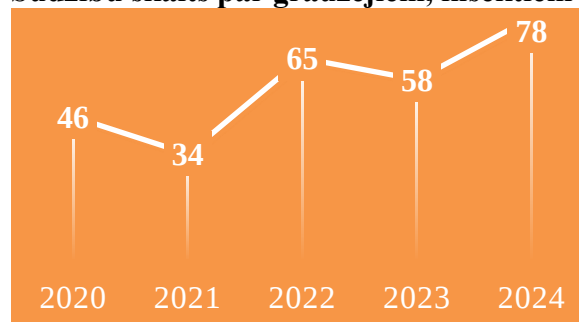
Iesniegumu izskatīšanas rezultāti

	2022	2023	2024
Minētie fakti apstiprinājās	14%	22%	27%

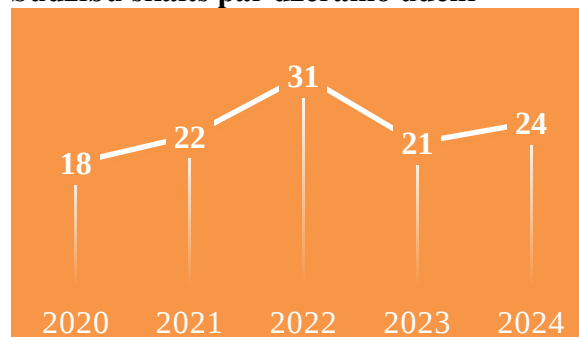
Sūdzību skaits par troksni

Sūdzību skaits par grauzējiem, insektiem

Sūdzību skaits par dzeramo ūdeni

2024. gadā iedzīvotāji bieži sūdzējās arī **par sniegto pakalpojumu kvalitāti** (piemēram, botulīna injekcijas, filleri, kurus veic personas bez atbilstošas izglītības; higiēnas prasību neievērošana).

Citi iemesli: atkritumu apsaimniekošana, nolietotas konstrukcijas bērnu rotaļu laukumā, masāžas pakalpojumi baznīcas telpās, smaga skolas soma, smilšu daudzums PII kastē u.c.

UZRAUDZĪBA, KONTROLES, TEMATISKĀS PĀRBAUDES

PLĀNVEIDA UZRAUDZĪBA

Veselības aprūpe

ĀI un sociālās aprūpes iestādēs 2024. gadā kopumā veiktas **630 plānveida pārbaudes**, balstoties uz riska novērtējumu, t.sk., ievērojot izvirzītās prioritātes:

- jauno ĀI pārbaudes pirms to reģistrācijas ĀIR;
- atļauju piešķiršana ārstniecības un sociālās aprūpes iestādēm zāļu iegādei no lieltirgotavām;
- pēdējo sešu gadu nekontrolēto ĀI pārbaudes.

Izvērtējot NA prasību izpildi ĀI, noteikti sekojoši vērtējumi:

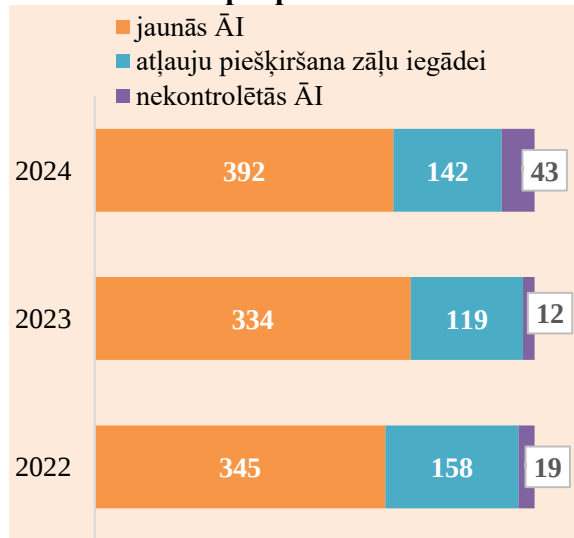
- A.** ĀI pilnībā atbilst kontroles aktā vērtēto NA prasībām;
- B.** ĀI atbilst kontroles aktā vērtēto NA prasībām, tomēr konstatētas neatbilstības atsevišķu prasību izpildē;
- C.** ĀI neatbilst kontroles aktā vērtēto NA prasībām.

2024. gadā tikai 2 % ĀI saņēma vērtējumu C – *neatbilst kontroles aktā vērtēto normatīvo aktu prasībām*. Šādu vērtējumu visbiežāk saņēma ĀI, kuras iesniegušas pieteikumu ĀIR saistībā ar jaunas ĀI reģistrāciju. Konstatējot neatbilstības, reģistrācija tika atteikta līdz visu konstatēto neatbilstību novēršanai.

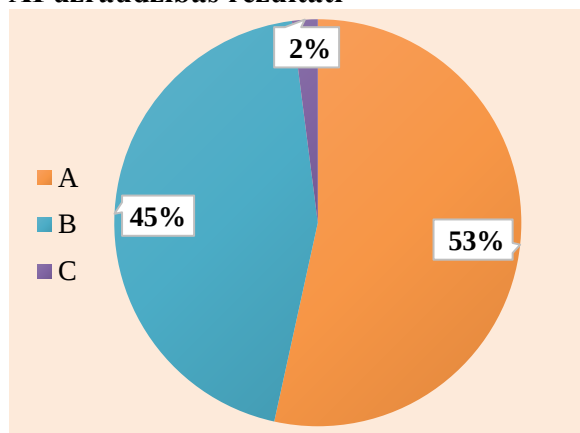
Medicīnisko ierīču tirgus uzraudzības jomā tika veiktas **34 plānveida pārbaudes** pie medicīnisko ierīču **ražotājiem, importētājiem, izplatītājiem un mazumtirdzniecības vietās**. Pārbaudēs tika izvērtēta zema, vidēja un augsta riska medicīnisko ierīču atbilstība NA prasībām.

Īpaša uzmanība tika pievērsta tam, **vai ierīces tiek izmantotas atbilstoši paredzētajam nolūkam**. Tika vērtēta **informācija uz etiķetes un lietošanas instrukcijā**, kā arī veiktās **atbilstības novērtēšanas procedūras**, ņemot vērā ražotāju ES

ĀI un sociālās aprūpes iestāžu kontroles

ĀI uzraudzības rezultāti

atbilstības deklarāciju saturu, un **CE marķējuma esamību**.

Konstatējot neatbilstošas medicīniskās ierīces, Inspekcija **aptur preču izplatīšanu** un veic to **atsaukšanu no tirgus**.

2024. gadā tika sastādīti astoņi medicīnisko ierīču apturēšanas akti, kopumā apturot **55 564 ierīces**. Par katru veikto kontroli tika sagatavots **gala ziņojums (Final Inspection Report)** un augšupielādēts **CIRCA BC**, pamatojoties uz Regulas 2017/745 93. panta septīto daļu un 100. panta pirmo daļu.

Farmācija

Izvērtējot Inspekcijas uzraudzības objektu atbilstību farmācijas jomu reglamentējošo NA prasībām, 2024. gadā veiktas **408 plānveida kontroles**.

Pilnībā NA prasībām atbilda:

- 1) aptiekas un to filiāles – 24 %;
- 2) zāļu lieltirgotavas – 64 %;
- 3) zāļu ražošanas uzņēmumi – 100 %;
- 4) pārējie ar zāļu apriti vai reklāmu saistītie objekti – 51 %.

Veicot pārbaudes un konstatējot neatbilstības, Inspekcija uzdod noteiktā termiņā novērst konstatētos pārkāpumus un iesniegt Inspekcijai informāciju par neatbilstību novēršanu.

Zāļu verificācijas pārbaudes zāļu lieltirgotavās, aptiekās un citur ir neatņemama Inspekcijas uzraudzības darba sastāvdaļa, kas **nepieļauj viltotu zāļu izplatīšanu**. Šādas pārbaudes var veikt ne tikai klātienē, bet arī **Latvijas Zāļu verificācijas sistēmā**. Tādējādi tiek iegūta informācija par to, vai aptieka deaktivizē unikālo identifikatoru zālēm, kuras ar tādu ir aprīkotas.

2024. gadā tika konstatēti farmaceitiskās darbības uzņēmumi, kas nepildīja verificācijas prasības. Tajā skaitā zāles pacientiem tika izsniegtas, neizdzēšot 2D kodu (zāļu unikālo identifikatoru). Par šiem pārkāpumiem tika piemēroti **seši administratīvie sodi**.

Lai mazinātu risku patērētājiem saņemt nekvalitatīvas zāles, 2024. gadā tika uzsākti **38 administratīvā pārkāpuma procesi** par zāļu izplatīšanu bez speciālās atļaujas (licences). Papildus tam tika uzsākti **39 administratīvā pārkāpuma procesi** par zāļu saņemšanas pārkāpumiem, proti, saņemot zāles pasta sūtījumos no trešajām valstīm. Šajos gadījumos tika konstatēti arī gadījumi, kad pārkāpts aizliegums pasta sūtījumos saņemt anaboliskos steroīdus, testosteronu, augšanas hormonus vai to analogus.

Kontroļu veidi un skaits

Kontroles veids	Gads	
	2023	2024
Plānveida	408	408
Iesniegums no fiziskām/ juridiskām personām	98	72
Priekšlikumu izpildes	13	27
Kopā:	519	507

Plānveida kontroļu rezultāti

Farmācijas jomu reglamentējošajām NA prasībām	Gads	
	2023	2024
Pilnībā atbilst	55 %	42 %
Daļēji atbilst	44 %	55 %
Neatbilst		1 %
Bez slēdziena	1 %	2 %

Būtiskākās neatbilstības aptiekās un to filiālēs konstatētas saistībā ar:

- Zāļu izplatīšanu personām bez tiesībām tās iegādāties.
- Neatbilstošu darba organizāciju un nekvalitatīvu farmaceitisko aprūpi.
- Psihotropo zāļu uzskaites pārkāpumiem.
- Receptu zāļu izsniegšanu bez receptes.
- Zāļu izplatīšanu personām bez atbilstošas izglītības.
- Zāļu izplatīšanu pēc derīguma termiņa beigām.
- Zāļu izplatīšanas un verificācijas prasību neievērošanu.

Inspekcija atgādina:

- ! Gadījumos, kad tiek izsniegtas receptu zāles, tām jāpievieno uzlīme ar visu nepieciešamo informāciju, neatkarīgi no receptu veida (papīra vai e-recepte).
- ! Uzlīme jāpievieno katram iepakojumam.
- ! Zāles aptiekā izplata tikai persona ar atbilstošu izglītību – farmaceits vai farmaceita asistents, nevis farmaceita palīgs vai farmācijas students.
- ! Farmācijas students zāles drīkst izplatīt tikai prakses ietvaros un tikai prakses vadītāja uzraudzībā.
- ! Gadījumos, kad aptiekā zāles iegādājas persona, kam zāles nav izrakstītas («trešā persona»), farmaceita/ farmaceita asistenta **pienākums** ir vienmēr e-receptē **norādīt** faktisko zāļu saņēmēju aptiekā.

Zāļu reklāmas izplatīšanas uzraudzības nolūkā veiktas 232 plānveida kontroles. No tām **48 %** (2023. gadā – 23 %) konstatētas **neatbilstības NA prasībām.**

Konstatējot neatbilstošas zāļu reklāmas, izvērtējot pārkāpuma raksturu un iespējamo ietekmi, saskaņā ar Reklāmas likumā vai Negodīgas komercprakses aizlieguma likumā noteiktajām tiesībām, **uzdots reklāmas devējiem vai izplatītājiem noteiktā termiņā nodrošināt reklāmas vai komercprakses atbilstību NA prasībām.**

Lai nodrošinātu **zāļu drošības ātrās brīdināšanas (Rapid Alert) sistēmas** funkcionēšanu, izvērtēti **269 saņemtie ziņojumi** (salīdzinājumam: 2023. gadā – 314, 2022. gadā – 340). Plašāka informācija par zāļu kvalitātes defektiem ir pieejama: [Ziņojumi par zāļu kvalitātes defektu/atsaukšanu, saņemti ātrās reaģēšanas \(Rapid Alert\) sistēmā](#)

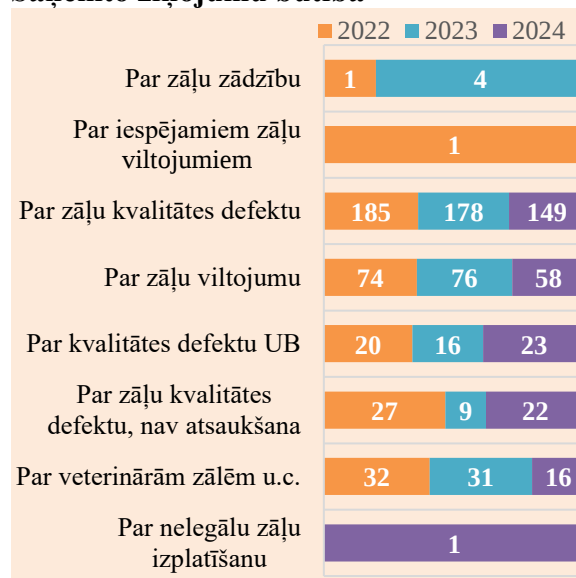
No *Brazīlijas un Taizemes saņemti trīs ziņojumi (2023. gadā – 11) par diabēta zāļu "Ozempic" viltošanas gadījumiem, kas populāras arī kā notievēšanas līdzeklis. Latvijā legālajā tirgū "Ozempic" viltojumi nav konstatēti. Sociālo tīklu popularitātes dēļ pieprasījums pārsniedza piedāvājumu, radot trūkumu Eiropā un ārpus tās, kas ietekmēja arī Latvijas diabēta pacientus, jo ārsti zāles izrakstīja arī citiem. "Ozempic" ir recepšu zāles, kuru drošumu un autentiskumu Eiropā garantē 29 valstu zāļu verifikācijas sistēma legālajā izplatīšanas tīklā.*

2024. gadā kvalitātes defektu dēļ tika **atsauktas 11 Latvijas Zāļu reģistrā iekļautas zāles** (pēc reģistrācijas numura). No tām astoņas zāles atsauktas saskaņā ar tiesas lēmumu (patenta aizsardzība), viena – saskaņā ar reģistrācijas apliecības īpašnieka brīvprātīgu lēmumu, savukārt divas – saskaņā ar iedzīvotāju sūdzībām. Plašāka informācija par Latvijā atsauktajām zālēm ir pieejama: [Veselības inspekcijas informācija par zāļu atsaukšanu.](#)

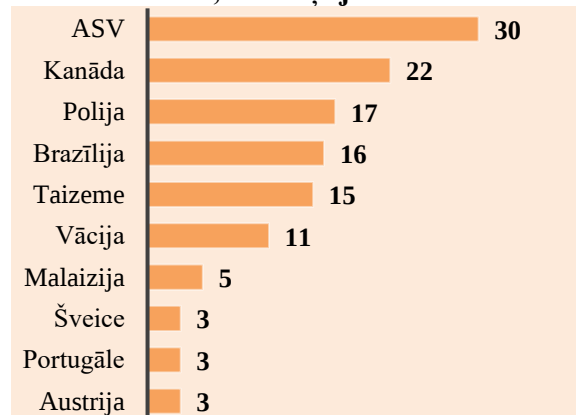
Būtiskākās neatbilstības zāļu reklāmā konstatētas šādos aspektos:

- Nav norādīts reklāmas izstrādes vai pārskatīšanas datums.
- Trūkst būtiskas informācijas, kas atbilst zāļu aprakstam vai sniegtā informācija tam neatbilst.
- Nav norādīta zāļu piederība receptu vai bezreceptu grupai.
- Nav norādīts reklāmas devējs.
- Nav iekļauts brīdinājums par zāļu nepamatotas lietošanas kaitīgumu.
- Aicinājums rūpīgi izlasīt lietošanas instrukciju nav skaidrs vai salasāms.
- Nav aicinājuma konsultēties ar ārstu vai farmaceitu.
- Reklāma ir maldinoša vai rada nepatiesu iespaidu par zāļu iedarbību un drošumu, salīdzinot ar citām ārstēšanas metodēm vai zālēm.

Saņemto ziņojumu būtība

TOP-10 valstis, kas ziņojušas

Sabiedrības veselība

Inspekcija veic **plānveida uzraudzību**, lai novērstu infekcijas slimību izplatīšanos kolektīvos (PII un vispārizglītojošās skolās, bērnu nometnēs, dienesta viesnīcās, SAC), kā arī nodrošinātu veselībai drošu pakalpojumu sniegšanu (skaistumkopšanas, peldbaseinu, pirts u.c.). Uzraudzība tiek veikta arī, saņemot iesniegumus un epidemiologu ziņojumus par grupveida saslimšanas gadījumiem, piemēram, akūtām zarnu infekcijām.

SAC uzraudzība veikta **115 iestādēs**. Visas NA prasības ievērotas **64 % iestāžu**. Atsevišķas neatbilstības konstatētas **36 % SAC**. Konstatētās neatbilstības uzdotajā termiņā novērstas.

PII veiktas **504 plānveida kontroles**. Visas NA prasības ievērotas **52 % iestāžu**.

Nemot vērā kontroļu rezultātus, **lielākā problēma PII joprojām ir nolietojusies telpu apdare**. Plaisas, caurumi, nolupusi krāsa un apmetums, pelējums un rūsa apgrūtina virsmu kvalitatīvu uzkopšanu un dezinfekciju. Tāpat ir **nepietiekams sanitāro ierīču skaits** (izlietnes un klozetpodī). Diemžēl šo problēmu savlaicīga novēršana, veicot remontu un ierīkojot pietiekamu skaitu izlietņu un klozetpodu, bieži vien ir saistīta ar **pašvaldības finanšu līdzekļu trūkumu**.

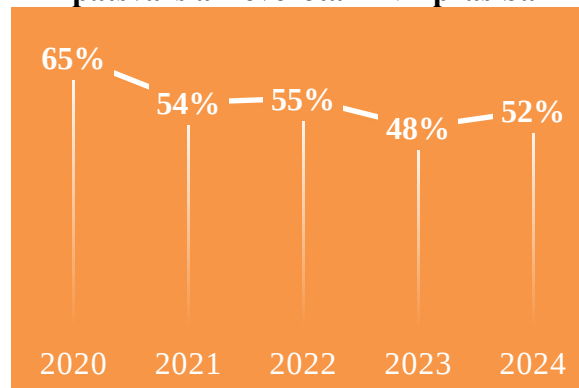
Otra biežāk konstatētā neatbilstība PII ir **dokumentācijas par darbinieku veselības pārbaudēm neuzglabāšana kontroles institūcijai pieejamā vietā**. Šīs problēmas var rasties iespējamu nepilnību dēļ darba uzdevumu deleģēšanā, nenožīmējot atbildīgo darbinieku par dokumentācijas apriti, sakārtošanu un regulārām veselības pārbaudēm iestādē.

Kopumā visbiežāk tiek konstatētas **tikai viena vai divas neatbilstības** no vairāk nekā 50 higiēnas prasībām, kas jāievēro saskaņā ar NA prasībām.

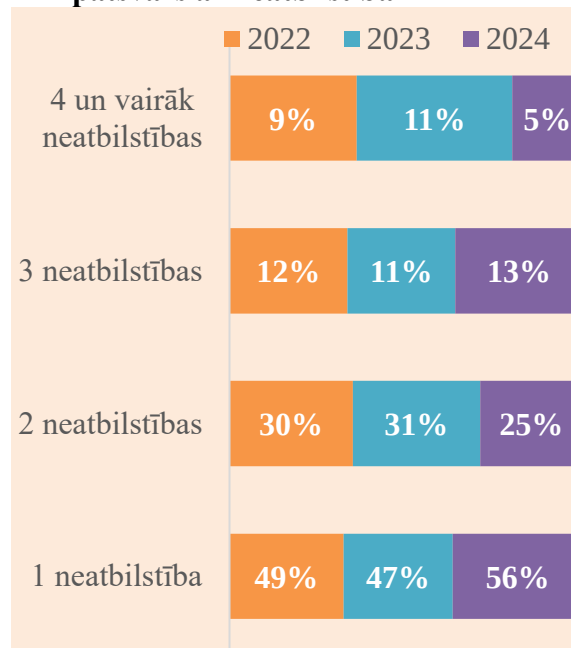
Būtiskākās neatbilstības SAC:

- dzīvojamā istabā – guļamtelpā nav nodrošināta atbilstoša platība (6,0 m²) (8 %);
- ir kaitīgo posmkāju un grauzēju esamības pazīmes, pelējuma klātbūtne (5 %);
- nav ierīkots lifts vai pacelājs, liftā nav nodrošināta iespēja apsēsties, rasti pagaidu risinājumi, kamēr neatbilstība tiek novērsta (4 %);
- pilnvērtīgi nav nodrošināta iespēja aprūpējamām personām ne retāk kā reizi 10 dienās nomazgāties siltā ūdenī (3 %).

PII īpatsvars ar ievērotām NA prasībām

PII īpatsvars ar neatbilstībām

Vispārizglītojošās skolās veikta **481** plānveida kontrole. **73 %** gadījumu konstatētas atsevišķas neatbilstības, kas neradīja riskus bērnu veselībai.

Lielākais neatbilstību īpatsvars saistās ar **MK noteikumu Nr. 610 24. punkta prasību par minimālo platību** viena izglītojamā vietas nodrošināšanai, kas stājās spēkā 2023. gada 1. septembrī. Šīs prasības neizpilde galvenokārt saistīta ar ēkas parametriem un finanšu līdzekļu trūkumu.

Līdzīgi kā iepriekšējā gadā, arī šobrīd skolās visbiežāk tiek konstatēts, ka **telpu apdare nolietojuma dēļ nav viegli tīrāma un dezinficējama**. Tāpat bieži ir problēmas ar **dokumentācijas par darbinieku veselības pārbaudēm uzglabāšanu** kontroles institūcijai pieejamā vietā.

Pozitīvi ir tas, ka no 481 pārbaudītās skolas **tikai trīs skolās nebija nodrošinātas higiēniskās paketes**, kā to paredz 15.10.2024. grozījumi MK noteikumu Nr. 610 29. punktā.

Skaistumkopšanas un tetovēšanas pakalpojumiem veiktas **1091** plānveida kontroles salonos, frizētavās, kosmētiskajos kabinetos, tetovēšanas, mikropigmentācijas un pīrsinga pakalpojumu sniegšanas vietās. **41 %** gadījumu konstatētas atsevišķas neatbilstības, kas nerada būtiskus riskus pakalpojumu saņēmēju veselībai.

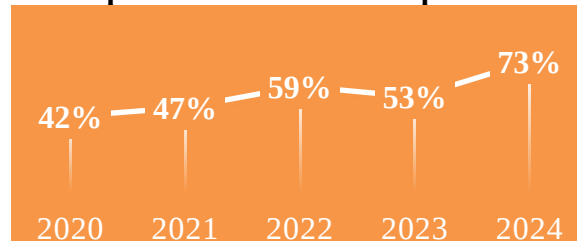
Lielākais konstatēto neatbilstību skaits skaistumkopšanas pakalpojumu sniegšanas vietās saistīts ar to, ka **pakalpojumu sniedzēji nebija izstrādājuši plānu aprīkojuma un darba piederumu tīrīšanai, dezinfekcijai un sterilizācijai**, kā arī netiek nodrošināta šo darbību uzskaitē.

Otra biežākā neatbilstība bija saistīta ar to, ka **personālam nav atbilstošs izglītības sertifikāts**, kā arī pakalpojuma sniedzēji **nav apguvuši obligāto izglītības programmu “Skaistumkopšanas pakalpojumu sniegšanai noteiktās minimālās higiēnas prasības”**.

Nepieciešams nodrošināt:

- mācību telpā – 2 m²;
- telpā, kurā veic fizikas, ķīmijas, dabaszinību praktiskos/ laboratorijas darbus – 2,4 m²;
- mājturības, dizaina un tehnoloģiju kabinetā – 3 m²;
- sporta zālē – 8 m²;
- datorklasē – 3 m².

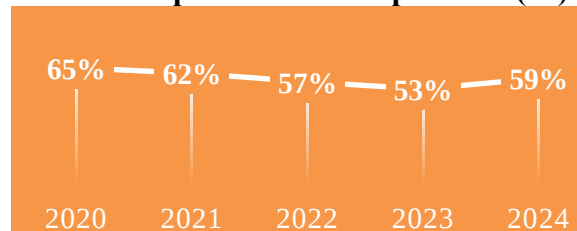
Skolu īpatsvars ar ievērotām prasībām

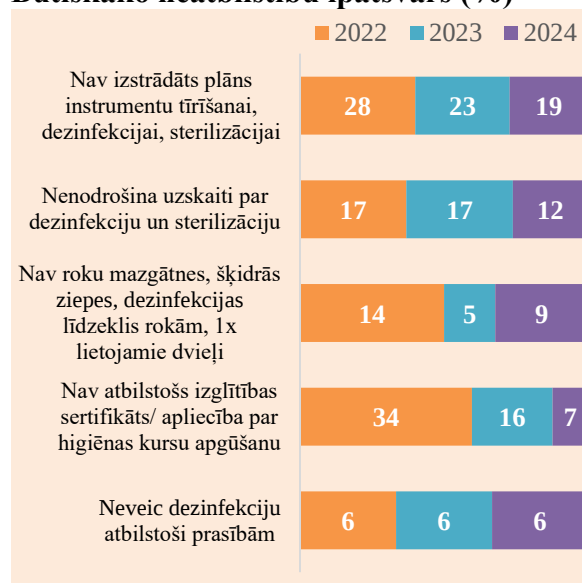
29. punkta jaunā redakcija:

Tualetē ir tualetes papīrs vai salvetes, šķidrās ziepes vai cits roku mazgāšanas līdzeklis, roku žāvēšanas vai susināšanas ierīce vai līdzeklis. Izglītības iestādē ir pieejamas higiēniskās paketes ar vismaz vidēju uzsūktspēju.

Skaistumkopšanā ievērotās prasības (%)

Būtiskāko neatbilstību īpatsvars (%)

Dzeramā ūdens uzraudzības ietvaros veiktas **548 plānveida kontroles** centralizētajās ŪAS, aptverot **43 %** no visām LR publiskajām ŪAS. Kontroļu rezultāti liecina, ka **64 % ŪAS atbilst NA prasībām**. Atsevišķas neatbilstības konstatētas un korektīvie pasākumi uzdoti **198 ŪAS**.

Neatbilstības visbiežāk saistītas ar **dzeramā ūdens kvalitātes rādītāju** (piem., dzelzs, mangāns, sulfāti) **neatbilstību**. Tie raksturo šo savienojumu dabiski augstās koncentrācijas Latvijas pazemes ūdeņos un liecina par **nepietiekamu dzeramā ūdens attīrīšanu** tā sagatavošanas procesā.

Daļā ŪAS tika konstatēti trūkumi **stingrā režīma aizsargjoslu nožogojumā un labiekārtojumā**. Lai gan tas netieši var ietekmēt dzeramā ūdens kvalitāti, tūlītējus draudus sabiedrības veselībai tas nerada. Atsevišķos gadījumos tika **nepilnīgi veikti profilaktiskās dezinfekcijas efektivitātes izmeklējumi**.

Dzeramā ūdens monitoringu nodrošina ūdens piegādātāji. Inspekcija vairs neveic dzeramā ūdens auditmonitoringu, tā vietā ievāc un apkopo monitoringa rezultātus.

Inspekcijas tīmekļa vietnē pieejama šāda informācija:

- [Pārskats par dzeramā ūdens kvalitāti un uzraudzību 2023.gadā](#)
- [Rokasgrāmata ūdens piegādātājiem par dzeramā ūdens monitoringa īstenošanu](#)

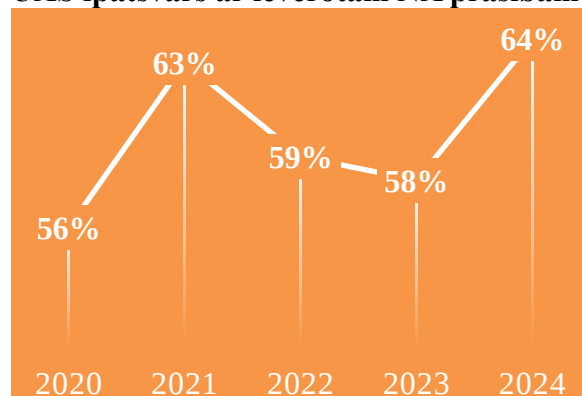
Latvijas Ģeoportālam sagatavoti detalizēti dzeramā ūdens kvalitātes ģeotelpiskie dati atbilstoši INSPIRE direktīvas prasībām.

Peldvietu monitorings veikts **59 oficiālajām peldvietām**. Jaunās peldvietas oficiālajā sarakstā netika iekļautas. Monitoringa rezultāti publicēti:

[Pārskats par peldvietu ūdens kvalitāti un uzraudzību 2024. gada peldsezonā.](#)

Noslēdzoties 2024. gada peldsezonai, **81 % peldvietu atbilst izcilai, 12 % – labai un 7 % – pietiekamai** peldvietu ūdens ilglaicīgās mikrobioloģiskās kvalitātes klasei.

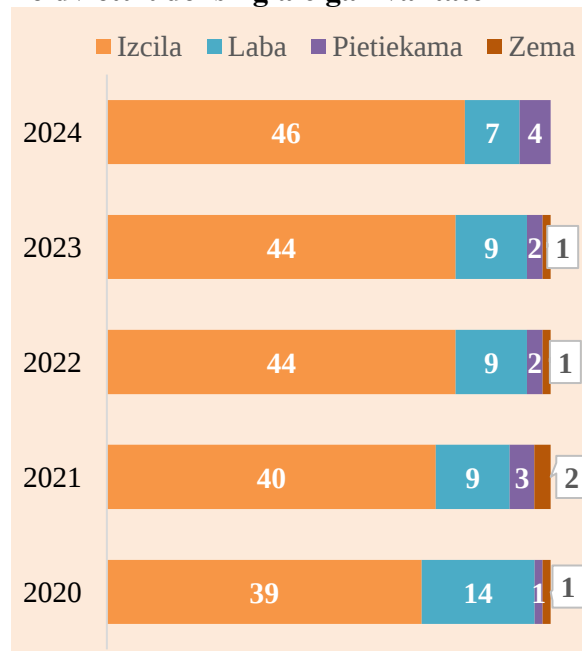
ŪAS īpatsvars ar ievērotām NA prasībām

Dzeramā ūdens testēšanas pārskatu iesniegšana:

Līdz e-pakalpojuma darbības atjaunošanai, dzeramā ūdens testēšanas pārskatus var iesniegt e-pastā, klātienē vai nosūtot pa pastu dzeramā ūdens monitoringa programmā norādītajai Inspekcijas kontaktpersonai.

Peldvietu ūdens ilglaicīgā kvalitāte

2024. gada peldsezonas beigās **visām peldvietām ir vismaz pietiekama ilglaicīgā kvalitāte**, vairs nav nevienas ar zemu kvalitāti.

Divām peldvietām kvalitātes klase vēl nav nosakāma, jo tās oficiālajā statusā un Inspekcijas uzraudzībā ir mazāk nekā četrus gadus. Aktuālais peldvietu ilglaicīgās ūdens kvalitātes novērtējums ir publicēts [šeit](#).

2024. gadā plānveidā tika pārbaudītas **29 oficiālās peldvietas**. No tām **17 peldvietas (59 %) pilnībā atbilda NA prasībām**, bet pārējās tika konstatētas nebūtiskas neatbilstības.

Visbiežāk sastopamā problēma bija **nepietiekama informācija stendos** (10 peldvietās). Līdz peldsezonas beigām neatbilstības tika novērstas vēl 11 peldvietās, tādējādi sasniedzot **28 atbilstošas peldvietas no 29 pārbaudītajām**.

2024. gada peldsezonā tika noteikti **49 peldēšanās ierobežojumi**: 16 mikrobioloģisko analīžu dēļ un 33 preventīvi. Visi ierobežojumi bija īslaicīgi, bieži vien saistīti ar intensīvām lietusgāzēm. Preventīvo ierobežojumu pieaugumu izraisīja jūlija

Produktu uzraudzībai 2024. gadā visā Latvijā veiktas **394 uzņēmumu kontroles**. Pārbaudīti **2495 produkti**, ieskaitot ķīmiskos maisījumus, kosmētiku, tabaku, e-cigaretes un šķidrumus. Visiem produktiem ar būtiskām neatbilstībām piemērots tirdzniecības aizliegums, lai novērstu riskus patērētājiem.

Strādājot ar **ICSMS**, informācija par 125 no 2495 kontrolētajiem produktiem (5 %) ievadīta sistēmā padziļinātai pārbaudei. Apstrādāti arī 20 ICSMS paziņojumi, kas izmantoti turpmāko uzraudzības pasākumu plānošanā.

2024. gadā no ES dalībvalstīm saņemts un izskatīts 1131 **Safety Gate paziņojums par bīstamiem produktiem** (141 par ķīmiskām vielām, 990 par kosmētiku). Kontroles veiktas, ja bija informācija par produktu pieejamību Latvijas tirgū, taču pārbaudītajā uzņēmumā **Safety Gate** paziņotie produkti netika konstatēti.

Latvija savukārt ievadīja divus paziņojumus **Safety Gate** par neatbilstošiem tīrīšanas līdzekļiem ar $\text{pH} \leq 1,0$, kuriem trūka atbilstošas klasifikācijas un marķējuma par kodīgu iedarbību.

beigu vētras sekas, kas ilga līdz 15 dienām. 11 gadījumos ierobežojumi tika noteikti **zilaļģu savairošanās dēļ**.

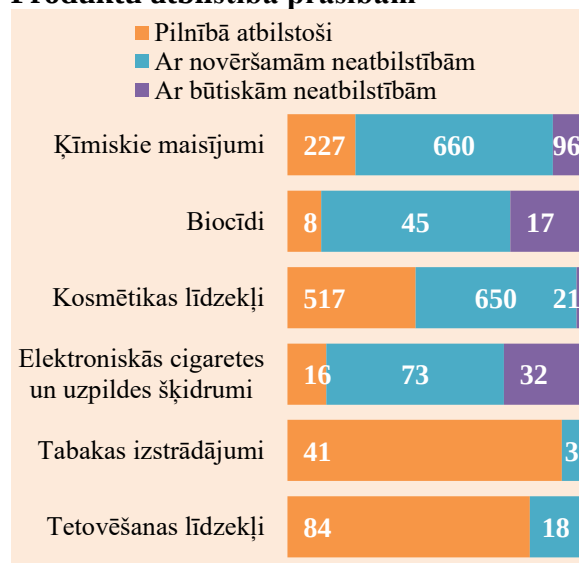
Legionelozes gadījumu epidemioloģiskās izmeklēšanas ietvaros saņemti un izskatīti 40 SPKC ziņojumi (salīdzinājumam: 2023. – 53, 2022. – 41, 2021. – 27). Inspekcija uzraudzīja ēkas apsaimniekotāja veiktos noslēguma dezinfekcijas pasākumus, to izpildi un efektivitāti. Visos gadījumos apsaimniekotājs bija nodrošinājis nepieciešamos dezinfekcijas pasākumus.

Attiecībā uz **dezinfekcijas, dezinsekcijas un deratizācijas pakalpojumu sniedzējiem**, 2024. gadā par komercdarbības uzsākšanu paziņojuši pieci jauni uzņēmumi. Savukārt no reģistra izslēgti divi uzņēmumi, kas attiecīgos pakalpojumus vairs nesniedz.

ICSMS ir liela Eiropas datu bāze, kur valstu iestādes ātri apmainās ar informāciju par bīstamiem produktiem, lai tie ātrāk pazustu no veikalu plauktiem. Tā ir kā "agrās brīdināšanas sistēma" patērētāju drošībai.

Safety Gate ir ES ātrās brīdināšanas sistēma tieši bīstamiem produktiem (izņemot pārtiku un zāles). Tā darbojas kā Eiropas "signāluguns" – ja kādā ES valstī atklāj bīstamu preci, informācija par to nekavējoties nonāk **Safety Gate**. Tas ļauj citām valstīm ātri pārbaudīt un veikt pasākumus (piemēram, aizliegt tirdzniecību vai atsaukt preci) ar vienu mērķi – pasargāt patērētājus no bīstamām precēm visā Eiropā.

Produktu atbilstība prasībām

Ķīmisko maisījumu kontroles ietvaros pārbaudīti **983 ķīmiskie maisījumi 214 tirdzniecības uzņēmumos**. No tiem **890 klasificēti kā bīstami**. Kopumā **714 maisījumiem konstatētas neatbilstības**, tostarp būtiskas, kas noveda pie tirdzniecības aizliegumiem.

Pārbaudot **937 DDL bīstamiem ķīmiskiem maisījumiem** **vairumtirdzniecībā**, konstatēts, ka **556 DDL bija atbilstošas**. Taču 10 maisījumiem DDL nebija pieejamas, un 97 nebija valsts valodā. Uzdots novērst trūkumus, lai nodrošinātu lietotājiem būtisku informāciju.

Pārbaudot **333 tīmekļa vietnes par tiešsaistē tirgotiem bīstamiem ķīmiskiem maisījumiem**, tikai **81 maisījumam reklāmā bija norādīta obligātā bīstamības informācija**. Uzņēmumiem uzdots papildināt informāciju.

Biocīdi pārbaudīti 33 uzņēmumos. No 66 biocīdiem tikai astoņi atbilda visām prasībām. Neatbilstības konstatētas 51 biocīdam attiecībā uz vispārējām ķīmisko maisījumu prasībām un 50 biocīdiem attiecībā uz speciālajām biocīdu prasībām.

GOS kontrolēti 14 uzņēmumos. No 46 pārbaudītajiem produktiem 89 % atbilda prasībām. Taču pieciem (11 %) produktiem bija marķējuma neatbilstības (nesakritības ar DDL vai trūka dokumentācijas).

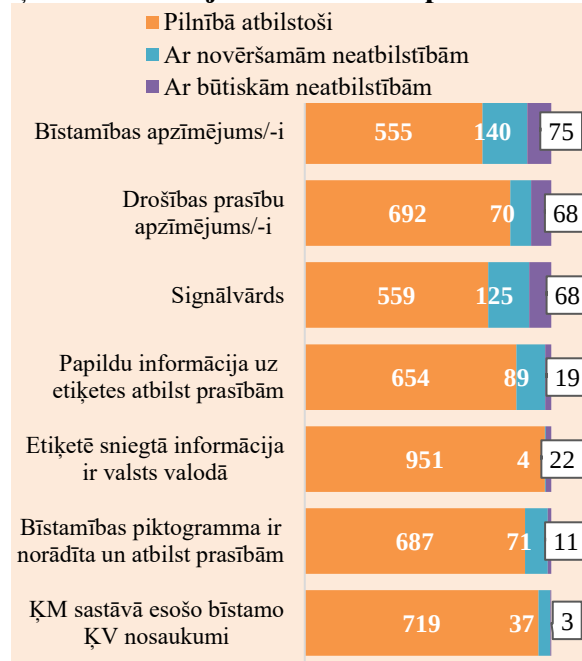
Mazgāšanas līdzekļi kontrolēti 98 uzņēmumos, kas tirgo mazgāšanas un tīrīšanas līdzekļus; pārbaudīti 394 produkti. Konstatētas neatbilstības bija novēršamas un neprasīja tirdzniecības aizliegumus.

Apturēta:

! **Ķīmisko maisījumu izplatīšana** 27 uzņēmumos (96 maisījumiem) – galvenokārt nepilnīgas informācijas dēļ par maisījuma bīstamību patērētājiem.

! **Biocīdu tirdzniecība** 17 biocīdiem – 14 dēļ būtisku neatbilstību speciālajām biocīdu prasībām, un 3 dēļ vispārējo ķīmisko maisījumu prasību neatbilstībām.

Ķīmisko maisījumu atbilstība prasībām

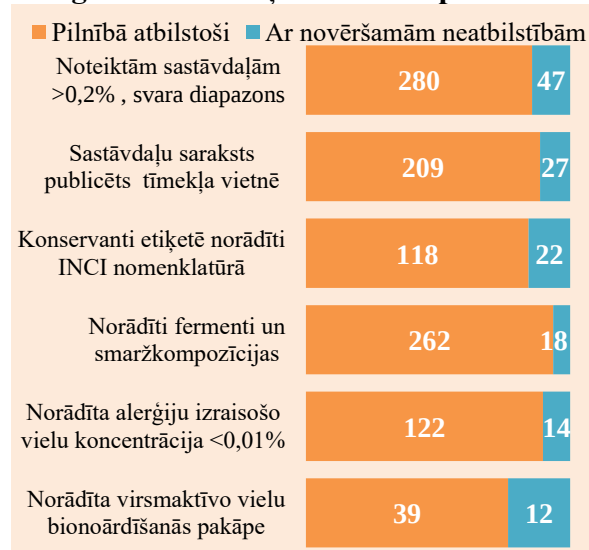

DDL ir kā instrukcija bīstamām ķīmiskām vielām. Tā paskaidro, kāpēc viela ir bīstama, kā to droši lietot un ko darīt nelaimes gadījumā. Tā ir obligāta un palīdz pasargāt gan lietotājus, gan vidi.

Biocīdi ir līdzekļi, kas paredzēti kaitīgu organismu (baktēriju, kukaiņu, grauzēju u.c.) iznīcināšanai vai kontrolei. Tie ir spēcīgi līdzekļi, ko izmanto gan mājās, gan rūpniecībā, un to lietošana ir stingri regulēta drošības dēļ.

GOS ir vielas, kas viegli iztvaiko gaisā (piemēram, no krāsām, tīrīšanas līdzekļiem). Tās var piesārņot gaisu un kaitēt veselībai, tāpēc to daudzums produktos tiek ierobežots.

Mazgāšanas līdzekļu atbilstība prasībām

Kosmētikas līdzekļu kontrole veikta 206 uzņēmumos 1197 produktiem, no kuriem pilnībā atbilstoši prasībām bija 517. Veikta arī padziļināta dokumentācijas kontrole, Galvenokārt konstatētas neatbilstības, kurām nav būtiskas ietekmes uz kosmētikas līdzekļu drošumu un kuras uzdots novērst.

Labas ražošanas prakses kontrole veikta 10 kosmētikas līdzekļu ražošanas uzņēmumos. Nevienā gadījumā netika konstatēti pārkāpumi, kas būtiski ietekmētu ražoto kosmētikas līdzekļu drošumu. Deviņos uzņēmumos tika identificētas nepilnības dokumentācijā, kuras tika novērstas uzdotajā termiņā.

Tirdzniecība aizliegta 21 kosmētikas līdzeklim:

- ! 18 līdzekļi saturēja aizliegtas vielas (16 ar *Lilial*, divi ar borskābi);
- ! diviem līdzekļiem bija beidzies derīguma termiņš;
- ! vienam līdzeklim trūka marķējuma valsts valodā, nenorādot brīdinājumus un funkciju.

Tetovēšanas līdzekļi pārbaudīti, kontrolējot tetovēšanas līdzekļu izplatītājus un veicot plānveida pārbaudes sešos uzņēmumos (kopā 31 līdzeklis), 18 gadījumos konstatētas neatbilstības:

- 10 līdzekļiem trūka norādes par paredzēto lietojumu (tetovēšanai/permanentajam grimam).
- deviņiem līdzekļiem nebija informācijas par sterilitāti.
- deviņiem līdzekļiem marķējumā bija nekorekta informācija par lietošanu vai klienta informēšanu.
- 11 līdzekļiem bija nepilnības latviešu valodas lietojumā marķējumā/pamācībā.
- pieciem līdzekļiem trūka ražotāja/atbildīgās personas datu.

Visos gadījumos tika uzdots novērst neatbilstības.

Kosmētikas līdzekļu atbilstība prasībām

	Pilnībā atbilstoši	Ar novēršamām neatbilstībām
Piesardzības noteikumi nepilnīgi norādīti	1035	162
Nav sniegta/aktualizēta informācija CPNP	1094	103
Nepilnības atbildīgās personas un tās adreses norādē	1102	95
Sastāvdaļas sarakstā nav norādītas dilstošā secībā	1102	95
Nekorekti norādīts derīguma termiņš	1123	74
Nav norādīta funkcija	1123	74
Atbildīgā persona nespēj pamatot apgalvojumus	1135	62
Neatbilstības piedēvējot īpašības vai funkcijas	1136	61
Uzglabāšanas nosacījumi norādīti nepilnīgi	1154	43

Lilial ir smaržviela ar liliju aromātu, ko agrāk plaši izmantoja kosmētikā un mājāsaimniecības produktos. Taču kopš 2022. gada 1. marta ES tas ir aizliegts kosmētikas līdzekļos.

Kāpēc aizliegta?

Pētījumi liecina, ka *Lilial* var kaitēt auglībai un izraisīt ādas kairinājumu vai alerģiju. Tāpēc, ja redzat šo vielu kosmētikas sastāvā, ziniet, ka produkts neatbilst ES drošības prasībām.

Borskābe ir viela, ko dabā var atrast, piemēram, minerālos. To izmantoja gan medicīnā, gan lauksaimniecībā, gan arī kosmētikā, lai produkti ilgāk glabātos vai būtu viegli dezinficējoši. Taču borskābes lietošana kosmētikā ES ir ļoti stingri ierobežota. To drīkst izmantot tikai ļoti, ļoti mazos daudzumos un tikai atsevišķos produktos, piemēram, noteiktos pēdu pūderos.

Kāpēc aizliegta?

Jo lielākos daudzumos borskābe var būt kaitīga veselībai. Tā var ietekmēt auglību vai bērnu attīstību, ja uzsūcas organismā.

Tabakas izstrādājumi kontrolēti piecos uzņēmumos, kas tirgo tabakas izstrādājumus, pārbaudot 44 zīmolus. Divos uzņēmumos izmantotais kombinētais brīdinājums nebija paziņots Inspekcijai; vienam – piecos jaunieviestos tabakas izstrādājumos konstatētas aizliegtas piedevas (mentols, tā analogi vai geraniols). To klātbūtne noteikta, analizējot EU-CEG datus un ražotāja paziņoto sastāvu. Papildus pārbaudīts, vai visiem tabakas izstrādājumiem ar filtriem uz iepakojuma ir pareizs marķējums par vienreizlietojamo plastmasu.

Elektroniskās cigaretes un uzpildes šķidrums kontrolēti 14 uzņēmumos, pārbaudot 121 e-cigarešu zīmolu. 91 zīmolam konstatētas neatbilstības speciālajām prasībām, 35 zīmolam – vispārējām ķīmisko maisījumu prasībām.

Biežākie pārkāpumi: nesniegta/ neaktuāla informācija (18 gadījumos) un nesamaksāta EU-CEG datu apstrāde (11 gadījumos). Citas neatbilstības saistītas ar marķējumu (trūkst signālvārdu, piktogrammu, bīstamības/drošības apzīmējumu).

Apturēta:

! 32 elektronisko cigarešu un uzpildes flakonu tirdzniecība to būtisko neatbilstību dēļ.

Laboratoriskās pārbaudes veiktas 103 produktu, no kuriem četriem – konstatētas neatbilstības.

Par elektronisko cigarešu un uzpildes flakonu tirdzniecību apstrādāti 105 paziņojumi, aptverot 621 tirdzniecības vietu visā Latvijā. Patlaban darbojas 3054 tirdzniecības vietas, no kurām 33 % atrodas Rīgā un 67 % – reģionos.

Latvijas kosmētikas ražotājiem izsniegti 25 brīvās tirdzniecības sertifikāti (BTS) par 1251 eksportējamo kosmētikas līdzekli (KL), apliecinot nozares izaugsmi. Pakalpojumu kvalitātes celšanai uzsākta to vērtēšana saskaņā ar [“Pakalpojumu vides pilnveides plānu 2024.–2027. gadam”](#).

Mentols ir viela ar raksturīgu piparmētru smaržu un atvēsinošu efektu. To var atrast piparmētru augos, un tas dod tām raksturīgo "vēsumu". Kopš 2020. gada ir aizliegts cigaretēs un citos tabakas izstrādājumos ES.

Geraniols ir viela, ko dabā atrod ziedos (piemēram, rozēs, citronzālē) un kas piešķir tiem patīkamu smaržu. Tādēļ to bieži izmanto kā smaržvielu kosmētikas līdzekļos un pārtikā. Tabakas izstrādājumos tā tagad ir aizliegta ES.

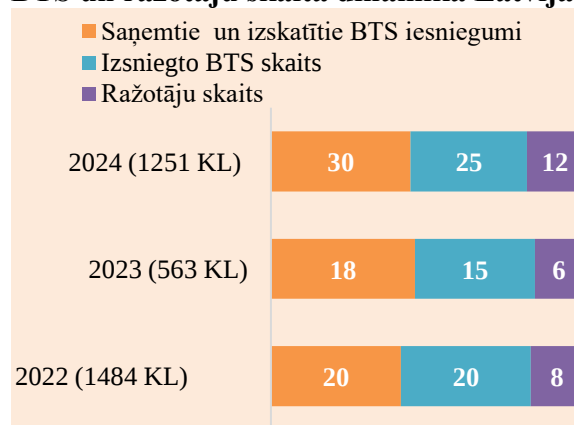
Kāpēc aizliegtas?

Jo šīs vielas maskē tabakas īsto garšu un var mudināt cilvēkus, īpaši jauniešus, sākt smēķēt vai apgrūtināt atmešanu, tādējādi palielinot risku veselībai.

Laboratorisko pārbauzu rezultāti

Testētais parametrs	Pārbaudīto produktu skaits	Neatbilstošo produktu skaits
Vides reakcija pH tīršanas līdzekļos	12	4
Metanola koncentrācija vējstiklu šķidrums	19	0
Kosmētikas līdzekļu mikrobioloģiskā tīrība	25	0
Nikotīna koncentrācija elektronisko cigarešu šķidrumā	8	0
Delta-9-tetrahidrokanabinols (THC) kosmētikas līdzekļos	2	0
Nikotīna, darvas un oglekļa monoksīda emisiju līmenis cigaretēs	35	0

BTS un ražotāju skaita dinamika Latvijā

TEMATISKĀS PĀRBAUDES

Inspekcija veic tematiskās pārbaudes, kas ir **mērķtiecīga pieeja konkrētu jomu vai problēmu dziļākai izpētei** veselības nozarē. Mēs rūpīgi plānojam pārbaudes, ņemot vērā aktuālās tendences un iedzīvotāju sūdzības, iesaistot speciālistus un ekspertus. Pēc pārbaudēm apkopojam informāciju un sagatavojam ziņojumus ar konstatētajiem pārkāpumiem un ieteikumiem. Tas palīdz efektīvi uzraudzīt nozari un nodrošināt sabiedrības intereses.

Veselības aprūpe

Akūta koronārā sindroma (AKS) pacientu aprūpe stacionāros

Mērķis: Izvērtēt stacionārajās ĀI sniegtās veselības aprūpes atbilstību vadlīnijām pacientiem ar AKS. Analizējām aprūpes savlaicīgumu, apjomu, diagnostiku, terapiju, rezultātus, kā arī identificējām problēmas un iespējamās uzlabojumus, tostarp nepieciešamās izmaiņas regulējumā.

Secinājumi un ieteikumi:

- Atjaunināt 2019. gadā publicētos klīniskos algoritmus un pacientu ceļus sirds un asinsvadu slimību jomā.
- Pārskatīt un izstrādāt jaunas procedūras un metodiskos ieteikumus NMP dienestā pacientiem ar aizdomām par AKS.
- Slimnīcu neatliekamās medicīniskās palīdzības centros, uzņemšanas un citās nodaļās izstrādāt vai atjaunināt procedūras un metodiskās rekomendācijas pacientiem ar aizdomām par AKS, atbilstoši jaunākajām Eiropas Kardiologu biedrības vadlīnijām.

Medicīnisko ierīču tehniskās uzraudzības veicēju atbilstība NA prasībām

Mērķis: Izvērtēt medicīnisko ierīču tehniskās uzraudzības veicēju atbilstību NA prasībām.

Sagatavošanās pārbaudei:

Lai sagatavotos tematiskajai pārbaudei, tika izstrādāta īpaša kontroles lapa un apkopota informācija par medicīnisko ierīču tehniskās uzraudzības veicējiem. Tika izstrādāta arī aptaujas anketa un nosūtīta 38 ĀI. Informācija par uzraudzības veicējiem tika iegūta no 33 ĀI, lai atlasītu pārbaudāmos objektus.

Pārbaudes turpinājums: 2025. gadā.

Slimnīcu atbilstība veselības aprūpes pakalpojumu sniegšanas prasībām

Mērķis: Izvērtēt slimnīcu sniegtos neatliekamās medicīniskās palīdzības un uzņemšanas nodaļu pakalpojumus, kā arī grūtniecības, dzemdību un traumatoloģijas aprūpes pakalpojumu atbilstību MK 28.08.2018. noteikumiem Nr. 555 "Veselības aprūpes pakalpojumu organizēšanas un samaksas kārtība".

Pārbaudes rezultātā VM sniegti šādi priekšlikumi:

- Pārskatīt slimnīcu kartējumu: Skaidri noteikt katras slimnīcas pakalpojumu līmeni.
- Grozīt MK noteikumus Nr. 555: Precizēt speciālistu pieejamības prasības.
- Individuāli izvērtēt pakalpojumus: Katrai slimnīcai jāizvērtē dzemdību palīdzības un ķirurģisko aktivitāšu sniegšana.
- Palielināt vadības atbildību: Slimnīcu vadībai jāuzņemas lielāka atbildība par pacientu drošību un pakalpojumu kvalitāti.

Zāļu verifikācijas nodrošināšana ĀI

Mērķis: Pārbaude veikta, lai noskaidrotu, vai ĀI, kurām atļauts iegādāties zāles no lieltirgotavām, pareizi pārbauda zāļu autentiskumu (verifikāciju), ievērojot visus noteikumus.

Rezultāti:

- No 19 pārbaudītajām ĀI 11 tika anulētas atļaujas zāļu iegādei.
- Par konstatētajiem pārkāpumiem trīs iestādēm piemērots naudas sods, bet vienai – aizrādījums.

Vides pieejamība slimnīcās un citās ĀI

Pārbaudes mērķis: Noskaidrot, cik pieejama vide ir cilvēkiem ar īpašām vajadzībām ĀI, īpaši tām, kas reģistrētas līdz 2014. gadam. Mērķis bija veicināt vides pieejamības uzlabošanu.

Secinājumi:

- Situācija uzlabojas lēni.
- Dažas pašvaldības aktīvi iesaistās, pārbūvējot ēkas un ievērojot vides pieejamības prasības.
- ĀI, kuras atrodas augstāk par pirmo stāvu un kurām nav lifta, pakalpojumi tiek nodrošināti pirmajā stāvā atsevišķā telpā.
- Galvenā problēma: Bieži vien telpas nepieder pašai ĀI, un telpu īpašnieks nepiekrīt nepieciešamajai pārbūvei, lai nodrošinātu vides pieejamību.

Farmācija

Jaunatvērtās aptiekas, kā arī aptiekas, kas maina telpas vai adresi

Mērķis: Veikt pārbaudes aptiekās, kas nesen atvērtas, vai kurām mainīta atrašanās vieta vai telpas.

Rezultāti:

37 % aptieku telpas pēc licences saņemšanas/pārreģistrācijas nav iekārtotas atbilstoši prasībām, kas var ietekmēt aptiekās izgatavojamo un izplatāmo zāļu kvalitāti, kā arī zāļu aprites kārtību kopumā.

Visbiežāk konstatētās neatbilstības:

- Telpu plāns neatbilst realitātei vai nav vispār uzraudzīts.
- "Karantīnas zona" neatrodas tam paredzētajā vietā vai neatbilst prasībām.
- Ieeja aptiekas tualetē notiek caur zāļu izgatavošanas telpu.
- ĀI esošajās aptiekās darbiniekiem nav pieejama atbilstoša tualete.
- Zāļu izgatavošanas telpa nav iekārtota atbilstoši darbam (piemēram, tikai viena darba vieta vai telpa nav iekārtota vispār).
- Aptiekas apmeklētāju zāles platība ir mazāka par 10 m².

Opioīdu izrakstīšanas pamatotība ģimenes ārstu praksēs

Mērķis: Izvērtēt pretsāpju medikamentu (opioīdu) izrakstīšanas pamatotību pacientiem ģimenes ārstu praksēs.

Pārbaudīti 26 gadījumi par ģimenes ārstu izrakstītajiem pretsāpju medikamentiem (opioīdiem) 26 pacientiem dažādos Latvijas reģionos, tostarp Rīgā.

Rezultāti:

- Četros gadījumos konstatētas dažādas neatbilstības zāļu izrakstīšanas kārtībā, un vienā gadījumā piemērots naudas sods.
- Pieņemts lēmums turpināt sistēmisku uzraudzību par opioīdu izrakstīšanas pamatotību.

Paralēli importēto un izplatīto zāļu pārbaude lieltirgotavās

Mērķis: Veikt pārbaudes zāļu lieltirgotavās, lai identificētu problēmas paralēli importēto un izplatīto zāļu tirdzniecībā Latvijā.

Rezultāti:

Kopumā zāļu lieltirgotavas paralēlo zāļu izplatīšanu un importēšanu veic saskaņā ar spēkā esošajiem noteikumiem. Tomēr tika konstatētas šādas neatbilstības:

- Neatbilstošs marķējums: Četrās lieltirgotavās jaunajām marķējuma uzlīmēm spīdēja cauri vecās drošuma pazīmes (piem., 2D kods, sērijas numuri). Trīs no tām to nebija pamanījušas.
- Nepareizs derīguma termiņa formāts: Vienā lieltirgotavā derīguma termiņš uz marķējuma bija norādīts nepareizā formātā (gada pēdējie divi cipari, mēnesis, diena), kas neatbilst MK 26.06.2007. noteikumiem Nr. 416 "Zāļu izplatīšanas un kvalitātes kontroles kārtība" par mēneša un gada norādīšanu.

Sabiedrības veselība

Tetovēšanas pakalpojumu sniedzēji

Mērķis: Pārbaudīt, vai tetovēšanas pakalpojumi ir droši, pārliecinoties par atbilstošu līdzekļu lietošanu, pakalpojuma sniedzēju zināšanām par tetovēšanas līdzekļu prasībām un to pielietošanu līdzekļu izvēlē un iegādē, kā arī higiēnas prasību ievērošanu.

Pārbaudes norise:

Tematiskā kontrole veikta visā Latvijā, aptverot 20 tetovēšanas pakalpojumu sniedzējus (septiņas juridiskas personas un 13 fiziskas personas).

Rezultāti:

- Kopā kontrolēti 84 tetovēšanas līdzekļi no deviņiem zīmoliem.
- Kontrolētie pakalpojumu sniedzēji nezina, kādas prasības izvirzītas tetovēšanas līdzekļiem.
- Neviena no kontrolētajiem pakalpojumu sniedzējiem nenodrošina pilnvērtīgu informāciju klientiem.
- 75 % tetovēšanas pakalpojuma sniedzējiem konstatēta vismaz viena neatbilstība higiēnas prasību jomā.

PAŠNOVĒRTĒJUMA SISTĒMA

Inspekcija jau vairākus gadus izmanto īpašu sistēmu, ko sauc par pašnovērtējumu. Tas nozīmē, ka **iestādes un uzņēmumi**, kurus mēs uzraugām, **paši var novērtēt, cik labi tie ievēro noteikumus**. Pašnovērtējums notiek, aizpildot detalizētas anketas.

Veselības aprūpe

Rezidentu uzraudzības nodrošinājums stacionārajās ĀI

Mērķis: Pārbaudīt, kā tiek organizēts ārstu rezidentu darbs slimnīcās.

Slimnīcas kopumā **pozitīvi vērtē rezidentu iesaisti**. Slimnīcas arī ir izteikušas dažādus priekšlikumus ārstu rezidentu darba organizācijas uzlabošanai.

Pēc pasūtījuma izgatavotu zobārstniecības medicīnisko ierīču ražotāju atbilstība prasībām

Mērķis: palīdzēt ražotājiem (piemēram, zobārstniecības laboratorijām, kas izgatavo kroņus, tiltus, protēzes) objektīvi analizēt savu darbu, apzināties uzlabojamās jomas (darba procesos, dokumentācijā) un noteikt prioritātes, kā arī izpildīt ES Regulas 2017/745 prasības (kas garantē drošību un kvalitāti).

Lai panāktu situācijas uzlabošanu, Inspekcija sadarbosies ar Latvijas Zobu Tehniķu Biedrību, palīdzot ražotājiem izprast un ieviest Regulas 2017/745 prasības.

Stacionāri

- Nosūtīta **41** anketa
- Atpakaļ saņemtas 31 jeb **76 %**
- 4 slimnīcās nav rezidentu
- **87 %** ir dokumentēta rezidentu uzraudzība
- **45 %** noteikts patstāvīgā darba apjoms
- **90 %** uzraugošais ārsts kontrolē dokumentāciju, diagnozes un lēmumus
- **67 %** tiek veikta darba analīze
- **41,9 %** saņemtas sūdzības (no tām 29 % konstatētas nepilnības)

Zobu tehniskās laboratorijas

- Nosūtītas **54** anketas
- Atpakaļ saņemtas 14 jeb **26 %**
- **71 %** konstatēti trūkumi, kas saistīti ar dokumentācijas ieviešanu un uzturēšanu

Farmācija

Farmaceitiskās darbības zāļu un veterināro zāļu lieltirgotavās

Mērķis: Pārbaudīt, vai Latvijā tiek ievērotas prasības attiecībā uz kontrolējamo narkotisko, psihotropo vielu un prekursoru (II un III saraksts) apriti.

Objektu viedoklis par anketu:

Zāļu un veterināro zāļu lieltirgotavu vadītāji atzinīgi novērtēja pašnovērtējuma anketu. Viņi norādīja, ka tā palīdzēja iedziļināties normatīvo aktu prasībās, strukturāli pārskatīt iekšējos dokumentus un veikt padziļinātu paškontroli, kā arī nepieciešamības gadījumā aktualizēt dokumentus un rīkojumus.

Zāļu piegādes uz privātpersonas dzīvesvietu

Mērķis: Pārbaudīt, kā aptiekas ievēro noteikumus attiecībā uz zāļu piegādi privātpersonu dzīvesvietām (mājām).

Aptieku viedoklis par anketu:

Aptieku vadītāji un pārstāvji atzinīgi novērtēja pašnovērtējuma anketu. Viņi norādīja, ka anketa palīdzēja dziļāk izprast normatīvo aktu prasības, sakārtot iekšējos dokumentus, veikt padziļinātu paškontroli un, ja nepieciešams, atjaunināt iekšējos priekšrakstus un rīkojumus.

Sabiedrības veselība

Dienesta viesnīcu pašnovērtējums

Mērķis: Pārbaudīt, kā dienesta viesnīcas ievēro noteikumus.

Secinājumi:

Dienesta viesnīcas apzinās nepieciešamību pēc uzlabojumiem, ir izstrādājušas plānus, piem., remontdarbiem, bojāto ierīču nomaiņai, logu mazgāšanai. Galvenie šķēršļi uzlabojumu veikšanai ir **laika un finanšu trūkums**. Daļa darbu, sadalot tos pa gadiem, tiek veikta arī kā praktiskā apmācība skolēniem.

Zāļu un veterināro zāļu lieltirgotavas

- Nosūtīta **41** anketa
- Atpakaļ saņemtas 39 jeb **95 %**
- no tām 32 jeb **82 %** atbilst NA prasībām
- **Biežāk konstatētās neatbilstības:**
 - Nav detalizēta apraksta par telpas pieslēgšanu/atslēgšanu signalizācijai un atslēgas glabāšanas kārtību.
 - Pieprasījumi un pavaddokumenti par zāļu iegādi un izplatīšanu netiek uzglabāti atsevišķi.
 - Netiek veikta regulāra paškontrole.
 - Zāļu iznīcināšanas aktā netiek norādīts II un III sarakstā iekļauto vielu saturs un kopējais daudzums.

Aptiekas/ aptieku filiāles

- Nosūtītas **58** anketas
- Atpakaļ saņemtas **100 %**
- no tām 55 jeb **95 %** atbilst NA prasībām
- **Biežāk konstatētās neatbilstības:**
 - Aptiekā nav izstrādāts priekšraksts vai vadlīnijas par zāļu piegādes kārtību uz mājām.
 - Nav veikta regulāra paškontrole, lai novērtētu procesu un atklātu nepilnības.
 - Nav iegādāta aukstuma soma vai kaste, kas ir nepieciešama termolabīlo zāļu (zāļu, kurām nepieciešama noteikta temperatūra) piegādei uz mājām.

Dienesta viesnīcas

- Nosūtītas **103** anketas
- Atpakaļ saņemtas **100 %**
- **51 %** norāda uz kādām neatbilstībām
- **Visbiežāk konstatētās neatbilstības** saistītas ar **koplietošanas sanitāro telpu ierīkošanu, telpu apdares nolietojumu un uzkopšanas kārtību**. Šo neatbilstību novēršana bieži prasa lielākus laika un finanšu ieguldījumus, tāpēc tās kontrolēs parādās biežāk nekā citas, ātrāk novēršamās problēmas.

Par tetovēšanas pakalpojumu sniegšanu

Mērķis: Pārbaudīt, kā tetovēšanas pakalpojumu sniedzēji ievēro noteikumus.

Skaistumkopšanas pakalpojumu sniedzēju pašnovērtējuma anketa jau ietver sadaļu tetovēšanas pakalpojumiem, tāpēc atsevišķa anketa netika veidota. Anketa nosūtīta **46 tetovēšanas pakalpojumu sniedzējiem** (septiņām juridiskām un 39 fiziskām personām). Veikta padziļināta 28 respondentu sniegto atbilžu analīze.

Pašnovērtējuma anketās konstatēts, ka tetovēšanas pakalpojuma sniedzēji 79 % ievērojuši visas NA prasības. Savukārt, pašnovērtējuma anketu aizpildīšanas laikā konstatētajām neatbilstībām pakalpojumu sniedzēji paši norādījuši, ka apņemsies tās novērst tuvākajā laikā vai līdz gada beigām.

Peldvietu pašnovērtējums

Mērķis: Pārbaudīt, kā tiek ievērotas obligātās drošības prasības Latvijas oficiālajās peldvietās peldsezonas laikā.

Oficiālo peldvietu kontaktpersonām tika izsūtītas pašnovērtējuma anketas par peldvietas drošības prasībām (izņemot Rāznes ezera peldvietu, kura būvdarbu dēļ bija slēgta visu peldsezonu). Anketā iekļautas **astoņas drošības prasības** – piecas obligātās un trīs vēlamās (piem., peldvietas norobežošana ar bojām, glābšanas dienesta darbība, izvietots publiski pieejams glābšanas inventārs, piebraucamā ceļa nodrošināšana operatīvajam transportam).

ATTĀLINĀTĀS UZRAUDZĪBAS KONCEPCIJA

Inspekcija veic uzraudzību gan klātienē, t.sk. **tematiskās pārbaudēs**, gan aicinot iestādes pašas veikt **pašnovērtējumu**. Lai uzraudzība būtu vēl efektīvāka un nepārtraukta, ieviešam jaunu rīku – **attālināto uzraudzību**.

Tas nozīmē, ka varam **nepārtraukti sekot līdzi un analizēt informāciju** par iestāžu darbu, neapmeklējot tās klātienē. **Izmantojam dažādus datu avotus**, piem., elektroniskās ziņošanas sistēmas un publiski

Skaistumkopšanas un tetovēšanas pakalpojumu sniedzēji

- Nosūtītas **706** anketas
- Atpakaļ saņemtas 294 jeb **42 %**
- no tām **78 %** atbilst prasībām
- **Konstatētās nepilnības:**
 - Tikai **82 %** dokumentācija izstrādāta atbilstoši noteikumiem.
 - Tikai **86 %** sniedz rakstisku informāciju klientiem (par līdzekļu sastāvu, brūces aprūpi, dzīšanas laiku, komplikācijām, tetovējuma noņemšanas iespējām)
 - **21 %** pakalpojumu sniedzēju nesniedz pakalpojumus nepilngadīgajiem. Savukārt **79 %** to piedāvā, taču ievēro noteikumus un veic klātienē pārrunas ar nepilngadīgā vecākiem vai aizbildņiem.
 - Vienā pakalpojuma sniegšanas vietā konstatēta bojāta roku mazgātne.

Oficiālās peldvietas

- Nosūtītas **58** anketas
- Atpakaļ saņemtas **100 %**
- no tām 52 jeb **90 %** izpildītas visas obligātās drošības prasības
- **Konstatētās nepilnības:**
 - Tikai pusē (**29**) oficiālo peldvietu bija pieejams glābšanas dienests (*tomēr tas ir uzlabojums no 25 peldvietām 2023. gadā*).
 - Tikai aptuveni trešdaļā (**21**) peldvietu bija pieejams publiski glābšanas inventārs (*ievērojams pieaugums no 6 peldvietām 2023. gadā*).

pieejamus datus. Attālinātās uzraudzības ieviešana ir svarīgs solis mūsu darba modernizēšanā. Tas palīdz uzraudzīt, kā tiek ievērotas noteiktas prasības veselības aprūpes, sabiedrības veselības un farmācijas jomās bez klātienē pārbaudēm.

Attālinātās uzraudzības priekšrocības: **efektivitāte, nepārtraukta informācija, agrīna problēmu atklāšana, labāka sadarbība.**

Medicīnisko ierīču uzraudzība: Kinezioloģiskie teipi

Attālināti kontrolēta **interneta vietnēs piedāvāto kinezioloģisko teipu atbilstība** Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2017/745 prasībām, kas attiecas uz medicīniskām ierīcēm.

Pārbaudē gūtie secinājumi:

- **Trim izplatītājiem apturēta neatbilstošo teipu tirdzniecība** (362 gabali 2454,16 EUR vērtībā), un tie atsaukti no patērētājiem.
- **80 % teipu nav nodrošināts lietošanas instrukcijas tulkojums valsts valodā.**
- **70 % izplatītāju nepilda pienākumus** attiecībā uz paziņošanu ZVA un preces atbilstību Regulai 2017/745.

Inspekcija sagatavos informatīvu materiālu medicīnisko ierīču izplatītājiem par viņu pienākumiem.

Zāļu reklāmas uzraudzība un nelegālo zāļu izplatīšanas ierobežošana

Inspekcija uzrauga **zāļu reklāmas sociālajos tīklos, aptieku mājaslapās un presē**, lai pasargātu patērētājus no nepamatotiem lēmumiem par zāļu iegādi. 2024. gadā veiktas **196 kontroles** šajā jomā.

Lai aizsargātu patērētāju intereses, bloķētas **33 interneta vietnes**, kas izplatīja Latvijā neregistrētas vai neatļautas zāles, tostarp anaboliskos steroīdus, testosteronu un augšanas hormonus.

Psihotropo un narkotisko zāļu izsniegšanas uzraudzība

Tika veiktas **attālinātās pārbaudes 50 aptiekās**, lai pārliecinātos par psihotropo un narkotisko zāļu izsniegšanas pareizību. **74 % (13 aptiekās)** neatbilstības netika konstatētas, savukārt **26 % (13 aptiekās)** tika atklāta viena vai vairākas neatbilstības. Biežākie pārkāpumi bija zāļu izsniegšana vairāk nekā viena mēneša patēriņam vai izsniegšana pret neatbilstoši noformētu ārsta recepti.

Iespējas bloķēt nelegālo zāļu izplatīšanu internetā

Kopš 2022. gada, ja nelegālu zāļu izplatīšanā tiek izmantotas interneta vietnes un citi līdzekļi nav efektīvi, Inspekcijai ir tiesības rīkoties. Mēs varam:

- **Pārvirzīt lietotājus** uz brīdinošu tīmekļa vietni.
- Lūgt **atslēgt domēna vārdu** vai aizliegt tā lietošanas tiesību nodošanu.
- **Pārņemt domēna vārda lietošanas tiesības.**
- Lūgt **izņemt, bloķēt vai ierobežot piekļuvi** attiecīgajam saturam internetā.

2024. gadā Inspekcija pieņēma lēmumus, uzdodot interneta pakalpojumu sniedzējiem **ierobežot piekļuvi 33 tīmekļa vietnēm** un to spoguļlapām. Tas tika darīts, lai pārtrauktu nezināmas izcelsmes un neregistrētu zāļu reklamēšanu un izplatīšanu. Salīdzinot ar 2023. gadu (kad tika bloķētas 15 vietnes), pieņemto lēmumu skaits ir dubultojies, kas liecina par pārkāpumu mēroga pieaugumu un Inspekcijas pastiprināto rīcību šajā jomā.

Produktu uzraudzība: Attālinātās kontroles

2024. gadā **27,2 % no produktu uzraudzības pārbaudēm veiktas attālināti**, turpinot attīstīt šo efektīvo pieeju.

Attālināti tiek kontrolēti **kosmētikas līdzekļi un tiešsaistē tirgotie bīstamie ķīmiskie maisījumi**, pārliecinoties, vai to reklāmās internetā ir norādīta visa obligātā informācija par bīstamību.

Pārbaudot **333 tīmekļa vietnes** par tiešsaistē tirgotajiem bīstamajiem ķīmiskajiem maisījumiem, tika konstatēts, ka **tikai 81 maisījuma reklāmā bija norādīta obligātā bīstamības informācija**. Uzņēmumiem uzdots papildināt trūkstošo informāciju.

Tāpat attālinātās kontroles notiek, pamatojoties uz informāciju, kas iegūta klātienē pārbaudes laikā veikalos.

DIGITĀLIE RISINĀJUMI

ĀRSTNIECĪBAS IESTĀŽU (ĀI), ĀRSTNIECĪBAS PERSONU (ĀP) UN ĀRSTNIECĪBAS ATBALSTA PERSONU (ĀAP) REĢISTRI

Inspekcija ir vadošā iestāde Latvijā, kas uztur ĀI, ĀP un ĀAP reģistrus.

ĀI reģistrācija

Lai reģistrētos ĀIR vai tās filiāli, iestādei Inspekcijā jāiesniedz **iesniegums un visi nepieciešamie dokumenti**.

Pēc dokumentu saņemšanas Inspekcija **10 darbdienu laikā** izvērtē iestādes atbilstību obligātajām prasībām. Tas ietver gan iesniegto dokumentu izskatīšanu, gan **klātienes pārbaudi**. Pēc tam tiek pieņemts lēmums par iestādes vai tās filiāles reģistrēšanu [Ārstniecības iestāžu reģistrā](#).

2024. gadā (uz 01.01.2025.) ĀIR bija reģistrētas **4177 ĀI** (kopā ar adresēm – 5402).

Informācija par ĀP publiskajā reģistrā

Inspekcija savā mājaslapā publicē un uztur aktuālu informāciju par **reģistrētām ĀP un ĀAP**. Tajā iekļauts personas vārds, uzvārds, identifikators, profesija, reģistrācijas termiņš, darbavieta, specialitāte un iegūtie sertifikāti ar derīguma termiņiem.

Informācija ir pieejama divās datubāzēs:

- [Ārstniecības personu un atbalsta personu reģistrs](#) – ietver profesiju, reģistrācijas termiņu un identifikatoru.
- [Ārstniecības personu un atbalsta personu reģistrs](#) – ietver informāciju par darbavietu un sertificēto specialitāti.

Statistikas dati par praktizēt tiesīgajām un nodarbinātajām ĀP un to specialitātēm tiek

publicēti [Inspekcijas mājaslapā](#) divas reizes gadā.

Uz 2025. gada 1. martu reģistrētas **46 051 ĀP un ĀAP**, tostarp **419 Ukrainas ĀP**. No tām slimnīcās strādāja **34 611 ĀP un ĀAP**.

ĀI iedalījums pēc to profila

ĀI profils	2023	2024
Ambulatorās ĀI, t.sk. ģimenes ārstu SIA	1506	1614
Zobārstniecība	771	772
Ģimenes ārstu prakses	716	681
Ārstu speciālistu prakses	511	493
Funkcionālo speciālistu, masieru prakses	364	396
Pārējās ĀI	156	158
Stacionāri	55	54
Laboratorijas	10	9

Atsevišķu ĀP nodarbinātība

Profesija	Tiesīgi strādāt	t.sk. no Ukrainas	Strādā	t.sk. no Ukrainas
Ārsts	10 050	160	7 860	107
Zobārsts	2 024	65	1 705	52
Māsa	11 831	137	9 218	61
Māsas palīgs	3 726		2 828	
Ārsta palīgs (feldšeris)	4 201	31	3 395	21
Vecmāte	662		489	
Fizioterapeits	2 002		1 498	

Pastāvīgai darbībai Latvijā profesionālā kvalifikācija atzīta **4 ĀP**: 1 mācai, 2 zobārsta asistentiem un 1 māsas palīgam. (2023. – 2 māsas palīgiem; 2022. – 10 personām).

Saskaņā ar Ukrainas civiliedzīvotāju atbalsta likumu, īslaicīgai profesionālai darbībai Latvijā kvalifikācija atzīta **17 māsām** (salīdzinājumam, 2023. gadā – 29 māsām).

Profesionālās kvalifikācijas atzīšana

49 ĀP izsniegtas izziņas darba uzsākšanai ārvalstīs, tostarp **36 māsām**. Salīdzinājumam, 2023. gadā tās bija 57 ĀP (36 māsas), bet 2022. gadā – 45 ĀP (29 māsas). Visbiežāk Latvijas ĀP dodas strādāt uz Zviedriju, Norvēģiju, Vāciju, Īriju, Šveici un Austriju.

VIENOTĀ VESELĪBAS NOZARES SPECIĀLISTU REĢISTRA IZVEIDE

2024. gadā saņemts finansējums

saskaņā ar MK 26.11.2024. noteikumiem Nr. 747 "ES kohēzijas politikas programmas 2021.–2027. gadam 4.1.1. specifiskā atbalsta mērķa "Nodrošināt vienlīdzīgu piekļuvi veselības aprūpei un stiprināt veselības sistēmu, tostarp primārās veselības aprūpes noturību" 4.1.1.4. pasākuma "Veselības aprūpes pārvaldības sistēmas stiprināšana un digitalizācija, attīstot digitālos risinājumus" pirmās un otrās projektu iesniegumu atlases kārtas īstenošanas noteikumi",

lai īstenotu projektu

Digitālu risinājumu attīstīšana ārstniecības iestāžu, ārstniecības personu, ārstniecības atbalsta personu, farmaceitu, farmaceitu asistentu reģistrācijas procesa pilnveidošanai un sabiedrības informēšanai (Vienotā veselības nozares speciālistu reģistra izveide).

Projekta realizācijas termiņš:

no 2025. līdz 2030. gadam.

Projekta mērķis:

Izveidot Vienotu veselības nozares speciālistu reģistru, kas nodrošinās efektīvu, aktuālu un integrētu informāciju par ĀI, ĀP, ĀAP, farmaceitiem un farmaceitu asistentiem. Tas digitalizēs reģistrācijas procesus un uzlabos sabiedrības informētību, veicinot datu apmaiņu un analītiku veselības aprūpes sektorā.

Projekta pamatojums:

Pašreizējā situācijā Inspekcijas uzturētie reģistri (ĀP/ĀAP un ĀI) galvenokārt tiek apstrādāti manuāli. Tas rada ievērojamu birokrātisko un administratīvo slogu, jo Inspekcija darbojas kā starpnieks starp izglītības iestādēm, profesionālajām asociācijām, ĀI un citiem reģistriem. Šāda manuāla pieeja izraisa informācijas novecošanos un neprecizitātes reģistros, radot laika nobīdi starp reālām izmaiņām un to atspoguļojumu sistēmā. Tas ne tikai kavē ĀP piekļuvi e-veselības sistēmai, bet arī būtiski apgrūtina efektīvu veselības aprūpes nozares darbaspēka plānošanu un uzraudzību.

Projekta sagaidāmie rezultāti:

ĀP/ĀAP reģistrācijas procesa pilnveide:

- Reģistra papildināšana ar Rezidentu reģistru, Farmaceitu un farmaceitu asistentu reģistru.
- Integrācijas izveide ar IZM Vienoto izglītības informācijas sistēmu, Valsts datu aģentūru (VDAA), sertifikācijas institūcijām, ĀI informācijas sistēmām (IS), VID, SPKC, VM, NVD, Latvijas Digitālās veselības centru (LDVC) un Datu valsts aģentūru (DAGR).
- Sabiedrības informēšanai tiks attīstīts datu analītikas risinājums un nodrošināta datu migrācija uz datu bāzēm Inspekcijas tīmekļvietnē.

ĀI reģistra modernizēšana:

- Digitālu risinājumu attīstība reģistrācijas procesa pilnveidošanai.
- Aktuālo datu saņemšana no Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes (PMLP), Uzņēmumu reģistra (UR), VID, Valsts zemes dienesta Kadastra IS, ĀI IS, NVD, LDVC, SPKC un DAGR.

Sabiedrības informēšana:

- ĀI portfolio izveide ar aktuālo informāciju par iestādi, struktūrvienībām, vides pieejamību, veselības aprūpes eksporta pakalpojumiem (medicīnas tūrisms), apturētiem veselības aprūpes pakalpojumiem/struktūrvienībām un Inspekcijas veiktās uzraudzības rezultātiem.

Projekta sadarbības partneri:

VARAM, Ekonomikas ministrija, Aizsardzības ministrija, Centrālās statistikas pārvalde, Kultūras ministrija, Datu valsts inspekcija, Latvijas Pašvaldību savienība, LDVC, IZM, PMLP, UR, VID, Latvijas Ārstu biedrība, Latvijas Ārstniecības personu profesionālo organizāciju savienība, Latvijas Māsu asociācija, RSU un biedrība "Augstākās izglītības un zinātnes informācijas tehnoloģijas koplietošanas pakalpojumu centrs".

INTERAKTĪVĀS KARTES PAR VIDES PIEEJAMĪBU

Mērķis: Nodrošināt, ka ikvienam ir vienlīdzīgas iespējas saņemt nepieciešamos veselības aprūpes pakalpojumus, neatkarīgi no viņu veselības vai uztveres problēmām.

Izmantojot šīs kartes, ikviens var pārliecināties, vai plānotā vai nepieciešamā iestāde ir pieejama, droša un iekārtota atbilstoši cilvēku vajadzībām.

Lai informētu sabiedrību par ĀI vides pieejamību, Inspekcija savā mājaslapā uztur vairākas **interaktīvās kartes**:

- [Slimnīcas](#)
- [Ambulatorās ārstniecības iestādes](#)
- [Gimenes ārstu prakses](#)
- [Zobārstniecības iestādes](#)
- [Laboratorijas](#)

INSPEKCIJAS PAKALPOJUMU PĀRVALDĪBA

2024. gadā Inspekcija turpināja darbu pie **institucionālās kapacitātes stiprināšanas un publisko pakalpojumu sniegšanas kvalitātes uzlabošanas**, aktīvi īstenojot valsts līmeņa pasākumus pakalpojumu pārvaldības sistēmas ieviešanā. Būtiska uzmanība tika pievērsta **Pakalpojumu vides pilnveides plāna 2024.–2027. gadam** (turpmāk – Plāns) īstenošanai.

Saskaņā ar Plānu Inspekcijā tika izveidota **Pakalpojumu pārvaldības politikas īstenošanas komanda**, apzinot un nozīmējot iestādē nodarbinātos galveno pakalpojumu pārvaldības lomu veikšanai. Minētā komanda tika nodrošināta ar nepieciešamajām zināšanām, piedaloties Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas (VARAM) organizētajās mācībās par pakalpojumu pārvaldības politikas ieviešanu un Plāna izpildes praktisko nodrošināšanu.

Pēc komandas izveides un apmācības Inspekcijā tika uzsākta **pakalpojumu pārvaldības atbilstības izvērtēšana** atbilstoši pakalpojumu pārvaldības politikai. Tas ietvēra tādas aktivitātes kā pakalpojumiem un to pārvaldībai nepieciešamo spēju un resursu atbilstības novērtējums, pakalpojumu pārvaldības uzdevumu izpildes atbilstības izvērtējums, kā arī pakalpojumu izveides, sniegšanas un attīstības nosacījumu novērtējums.

Pamatojoties uz veikto novērtējumu, tika uzsākta **Inspekcijas pakalpojumu un to pārvaldības pilnveides individuālo plānu izstrāde**, ievērojot pakalpojumu pārvaldības politikas nosacījumus, izvērtējuma rezultātus, kā arī institūcijas rīcībā esošos resursus. Tomēr, ņemot vērā, ka pakalpojumu pārvaldības politika aptver plašu un no līdzšinējās pieredzes atšķirīgu pārvaldības aspektu izvērtējumu, tai skaitā nepieciešamību nodrošināt papildu informatīvo atbalstu pakalpojumu vadītājiem, kuri šos uzdevumus veic līdztekus pamatpienākumiem, **noteikto pasākumu īstenošana tiek turpināta arī 2025. gadā**.

Tāpat, īstenojot pakalpojumu pārvaldības politikas prasības, 2024. gadā tika uzsākta **Inspekcijas pakalpojumu saraksta (portfolio) izveide** ar mērķi nodrošināt pilnvērtīgu un pārvaldāmu pakalpojumu uzskaiti un optimizāciju. Papildus tam tika veikti uzlabojumi Valsts informācijas resursu, sistēmu un sadarbības informācijas sistēmā (VIRSI), lai nodrošinātu, ka portālā www.virsis.gov.lv pieejamie Inspekcijas pakalpojumu apraksti ir aktuāli, pilnīgi un atbilst Vienotās digitālās vārtejas regulas prasībām, īpaši attiecībā uz regulas tvērumā ietilpstošajiem pakalpojumiem.

KULTŪRA

MĒRĶA GRUPU TIESISKUMA UN ATBILDĪBAS IZPRATNE

BIEDRĪBĀM, NODIBINĀJUMIEM UN ĀI SNIEGTĀ ATBALSTA PAZIŅOJUMI

2024. gadā Inspekcija apkopojusi informāciju par **zāļu reģistrācijas īpašnieku vai to pārstāvju sniegto atbalstu** veselības nozarei 2023. gadā. Šī informācija ietver:

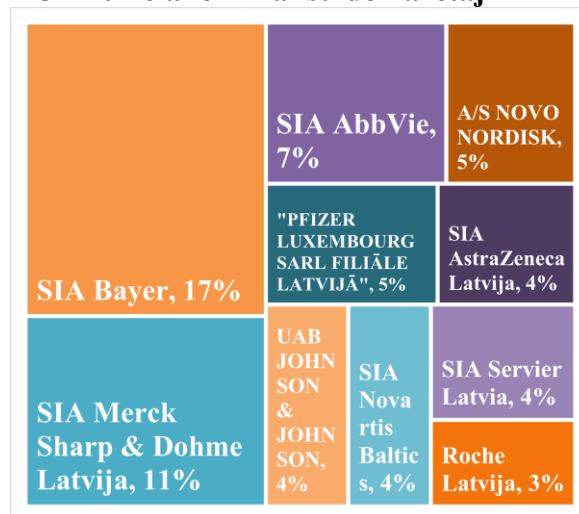
- Materiālo vai cita veida atbalstu **biedrībām, nodibinājumiem un ārstniecības iestādēm.**
- Atlīdzību **pasākumu organizēšanā iesaistītajiem speciālistiem** (lektoriem un konsultantiem).
- **Pasākumu organizēšanas un norises izmaksas**, tostarp finansiālo atbalstu semināriem, konferencēm un kongresiem.
- **Ziedojumus** dažādām profesionālajām ārstu organizācijām un atbalstu ārstu izglītošanai starptautiskos pasākumos.
- Summas, kas izlietas **pētījumiem un attīstībai.**
- Informāciju par **publikāciju apmaksu speciālistiem.**

Kopumā 2023. gadā paziņojumus par sniegto atbalstu iesnieguši **86 zāļu ražotāji** vai to pilnvarotie pārstāvji. Deklarētie izdevumi 2023. gadā sasniedza **9 668 210,61 eiro.**

Apkopojums par atbalstu

Gads	Atbalsta apjoms (EUR kopā)	Paziņojuma iesniedzēji (skaits)
2019	4 795 640.87	63
2020	2 509 853.55	66
2021	6 350 728.72	84
2022	10 336 821.60	84
2023	9 668 210.61	86

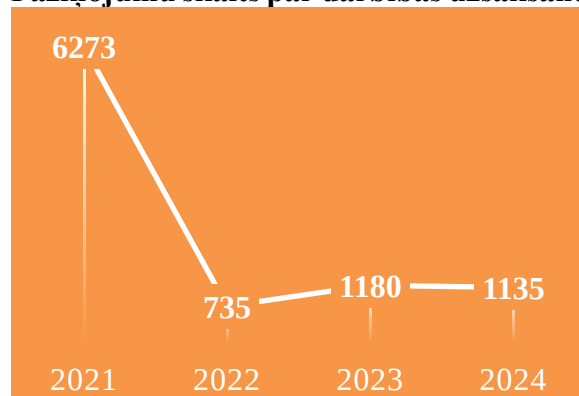
TOP 10 lielāko izmaksu deklarētāji

SABIEDRĪBAS INFORMĒŠANA PAR DROŠIEM PAKALPOJUMIEM

Skaistumkopšanas un tetovēšanas pakalpojumu sniedzējiem ir pienākums informēt Inspekciju par savas saimnieciskās darbības uzsākšanu. Šo pakalpojumu sniedzēju saraksts ir publiski pieejams Inspekcijas mājaslapas sadaļā [Reģistri un datubāzes](#). No 2016. līdz 2024. gadam saņemti 16 350 iesniegumi par saimnieciskās darbības uzsākšanu skaistumkopšanā. 2024. gadā Inspekcija saņēma 1135 iesniegumus (967 no fiziskām personām un 168 no juridiskām personām).

Paziņojumu skaits par darbības uzsākšanu

ADMINISTRATĪVĀ ATBILDĪBA

Veselības aprūpe

Konstatējot likumpārkāpumus veselības aprūpes jomā, Inspekcija piemēro administratīvo atbildību. 2024. gadā kopējais administratīvo lietu skaits veselības aprūpē bija **106**, kas ir par 4 lietām vairāk nekā 2023. gadā.

Farmācija

Izskatītas **120 administratīvo pārkāpumu lietas** zāļu jomā (par 36 % vairāk nekā 2023. gadā, kad bija 88 lietas). Pieņemti šādi lēmumi:

- **Naudas sods** – 82 gadījumos
- **Brīdinājums** – 15 gadījumos
- **Mutvārdu aizrādījums** – 1 gadījumā
- **Administratīvā pārkāpuma procesa izbeigšana** – 22 gadījumos

Sabiedrības veselība

2024. gadā sastādīti akti par preču izplatīšanas apturēšanu produktu uzraudzības jomā:

- **Ķīmiskās vielas/maisījumi** (122 veidi): bieži trūka pilnīga marķējuma latviešu valodā; neatbilda drošuma prasībām; beidzies derīguma termiņš, bojāts iepakojums vai trūka nepieciešamo dokumentu.
- **Elektroniskās cigaretes un uzpildes flakoni** (33 veidi): visbiežāk nebija ievērotas EU-CEG paziņošanas sistēmas prasības un nebija veikti maksājumi; neatbilstošs marķējums; drošuma prasību neievērošana; beidzies derīguma termiņš.
- **Kosmētikas līdzekļi** (23 veidi): galvenokārt neatbilda drošuma prasībām; trūka atbilstību apliecinājošu dokumentu.

Uzsākām arī **17 jaunas administratīvā pārkāpuma lietas**, tostarp par Inspekcijas prasību nepildīšanu (septiņi gadījumi), neatbilstoša marķējuma izmantošanu, nelegālu vielu importu un tirdzniecību, kā arī citām neatbilstībām.

Administratīvie sodi veselības aprūpē

Likumā noteiktais administratīvā pārkāpuma pants	Skaits	Soda apmērs (EUR)
par DNL izsniegšanas un anulēšanas kārtības neievērošanu (ĀL 87. pants)	15	140-1000
par pieļautu veselības aprūpes un medicīniskā atzinuma pārkāpumu (ĀL 84. pants)	49	Brīdinājums-1000
par medicīnisko ierīču ekspluatācijas pārkāpumiem ĀI (ĀL 85. pants)	2	150-300
par epidemioloģiskās drošības prasību neievērošanu (EDL 37. ⁵ pants)	4	50-300
par receptu izrakstīšanas kārtības neievērošanu (ĀL 86. pants)	6	270-300
par zāļu verificācijas prasību pārkāpumiem (FL 88. pants)	6	150-5000
par nodarbošanos ar ārstniecību bez reģistrēšanās NA noteiktajā kārtībā (ĀL 83.pants)	15	Izbeigts-750
par nodarbošanos ar ārstniecību bez medicīniskās izglītības (ĀL 82. pants)	1	50
par zāļu iegādes, uzglabāšanas, izlietošanas, uzskaites vai iznīcināšanas kārtības pārkāpšanu ĀI/ SAC (FL 69 .pants)	4	30-125
par zāļu vai aktīvo vielu izplatīšanu, kurām beidzies derīguma termiņš/ kuru kvalitāte neatbilst prasībām (FL 86. pants)	2	2500-2550
par narkotisko vai psihotropo vielu/zāļu ražošanas, izgatavošanas, iegādāšanās u.c. noteikumu pārkāpšanu (Zāļu aprites likuma 50. pants)	2	140-150

PRINCIPS "KONSULTĒ VISPIRMS"

INFORMATĪVIE UN IZGLĪTOJOŠIE MATERIĀLI

Inspekcija turpināja veidot **informatīvus un izglītojošus materiālus** par aktuālām tēmām. Šo materiālu sagatavošanā ņemtas vērā problēmas, kas konstatētas pārbaudēs, biežāk uzdotie jautājumi un saņemtās sūdzības.

Papildus uzraudzības objektu informēšanai un konsultēšanai (klātienē vai attālināti), Inspekcija regulāri atspoguļoja aktuālo informāciju arī savā [tīmekļa vietnē](#).

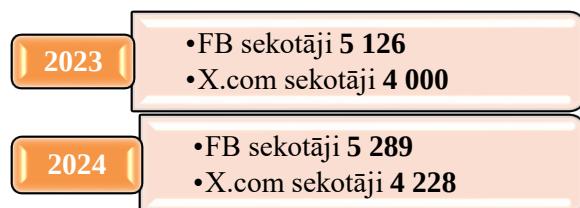
Visaktīvāk Inspekcijas tīmekļa vietne apmeklēta maijs - septembris (dienā 280-899 skatījumi).

Inspekcija uztur kontus [Facebook](#) un [X.com](#). FB auditorija: 90 % sievietes un 10 % vīrieši; pārsvarā no 25 līdz 54 gadu vecumam.

Informācijas vienības tīmekļa vietnē

Sociālie tīkli

UZRAUDZĪBAS OBJEKTU INFORMĒŠANA

- **Informatīvais ziņojums VM par slimnīcu atbilstību** veselības aprūpes jomu regulējošajiem NA, sniedzot stacionāros veselības aprūpes pakalpojumus.
- **Par e-adresi** jeb oficiālo elektronisko adresi, kas ir personalizēta pastkastīte portālā [Latvija.gov.lv](#), vienotai un drošai saziņai ar Inspekciju [No 01/01/2024 elektronisks iesniegums tikai e adresē! Kā to izveidot?](#)

Infografikas:

- [Infografika "Ceļvedis ārstniecības un skaistumkopšanas pakalpojumu sniedzējiem, uzsākot pakalpojumu sniegšanu"](#)
- [Infografika "Obligātās veselības pārbaudes"](#)
- [Infografika "Gaisa kvalitāte"](#)
- [Infografika "Vēdināšanas rutīna"](#)

Pašpārbaudes rīki:

Aptiekām un aptieku filiālēm:

- [Pašnovērtējuma anketa zāļu verifikācija aptiekās](#)

- [Pašnovērtējuma anketa zāļu uzglabāšana aptiekās](#)
- [pasnovertējuma anketa prekursoru-aprite.docx](#)
- [pasnovertējuma anketa aktīvo vielu ap-rite.docx](#)

Oficiālajām peldvietām: [Peldvietas drošības prasību novērtējums](#)

Dienesta viesnīcām:

[Dienesta viesnīcas pasnovertējums 2025.d ocx](#)

Ziņojumi:

- [Drošības prasību novērtējums peldvietās 2024 PUBLICĒTS.pdf](#)
- [Pārskats par peldvietu ūdens kvalitāti 2024](#)
- [Zobu tehnisko laboratoriju pašnovērtējuma apkopojums](#)

Aktuālā informācija

- [Iesniegumi Veselības inspekcijai](#)
- [Grozījumi Tabakas likumā un prasības elektroniskajām smēķēšanas ierīcēm un to uzpildes šķidrumiem](#)
- [Peldvietu drošības aspekti](#)
- [Vēdināšanas nozīmība mācību telpās](#)

SADARBĪBA AR IEINTERESĒTAJĀM PUSĒM

IEINTERESĒTO PUŠU IESAISTE

Mūsu darbs ietvēra aktīvu sadarbību un informācijas apmaiņu ar dažādām iestādēm un nozaru pārstāvjiem:

- Ar Latvijas Ārstu biedrības profesionālajām asociācijām sadarbojāmies, lai risinātu aktuālas problēmas un sagatavotu priekšlikumus NA uzlabošanai.
- IZM un pašvaldību pārstāvjus informējām par gaisa kvalitāti un minimālās telpu platības nodrošināšanu skolās.
- Tetovēšanas pakalpojumu sniedzējiem prezentējām veikto pārbaužu rezultātus.
- Sadarbībā ar SPKC informējām pašvaldības par dzeramā ūdens kvalitāti

un iespējamo piesārņojumu plūdu gadījumā.

- Ekonomikas ministrijas rīkotajā vebinārā "Ilgtspējīgas un produktīvas vides nodrošināšana skolās" informējām pašvaldību un skolu pārstāvjus par "Izglītības iestāžu vides kvalitātes un drošuma pētījuma" rezultātiem.
- Latvijas Farmaceitu biedrības organizētajā pasākumā informējām par 2023. gada uzraudzības novērojumiem.
- Piedalījāmies biedrības "Beztabakas Produktu Asociācija" seminārā.
- Piedalījāmies VARAM ķīmisko vielu, maisījumu un biocīdu regulējuma jomas starpinstitucionālā sanāksmē.

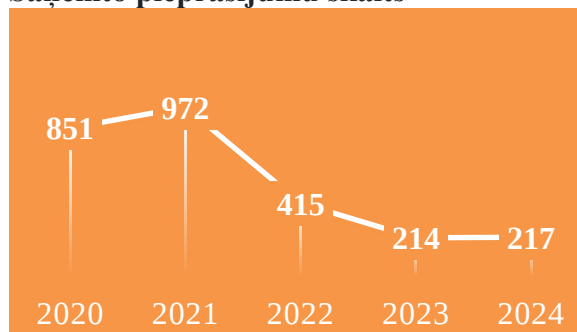
SADARBĪBA AR VID MUITAS PĀRVALDI

Inspekcija turpina sadarbīties ar VID Muitas pārvaldi, lai nodrošinātu medicīnisko ierīču atbilstību drošuma kritērijiem un spēkā esošajiem NA. Šī sadarbība notiek, pamatojoties uz Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 2019/1020 par tirgus uzraudzību un produktu atbilstību.

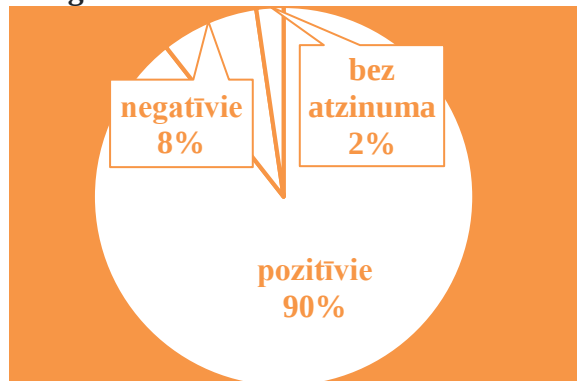
Saņemti **217 pieprasījumi** par preču atbilstību medicīnisko ierīču noteikumiem un sniegti Inspekcijas atzinumi. Piecām muitas importa deklarācijām atzinums netika sniegts, jo pievienotajā dokumentācijā ierīces lietošanas mērķis nebija norādīts kā medicīniskai ierīcei, bet gan kā elektroprecei.

Negatīvi atzinumi sniegti 18 gadījumos, jo netika iesniegta visa nepieciešamā dokumentācija preces atbilstības apliecināšanai. Līdz ar to šīs preces netika laistas tirgū. Salīdzinot ar 2023. gadu, atzinumu skaits nav mainījies, taču negatīvo atzinumu skaits **samazinājies no 21 % uz 8 %**.

Saņemto pieprasījumu skaits

Sniegtie atzinumi

CILVĒKRESURSI

IEKŠĒJĀ KOMUNIKĀCIJA

KOMANDAS SALIEDĒŠANA

Aizvadītajā gadā mēs īpašu uzmanību veltījām komandas saliedēšanai, apzinoties, ka **spēcīgas un saskaņotas attiecības ir pamats efektīvam darbam un pozitīvai darba videi**. Saliedēšanas pasākumi ir būtisks instruments, lai stiprinātu mūsu kolektīva saiknes, uzlabotu komunikāciju un veicinātu produktīvu sadarbību.

Gada laikā organizējām dažāda veida saliedēšanas pasākumus (Lieldienu puķu stādīšanu, Saulgriežu rīta taku, pārgājienus, Labbūtības mēnesi, Ziemassvētkus u.c.). Mūsu mērķis bija ne tikai uzlabot komandas darbu un efektivitāti, bet arī veidot neformālākas attiecības starp kolēģiem un mazināt ikdienas stresu.

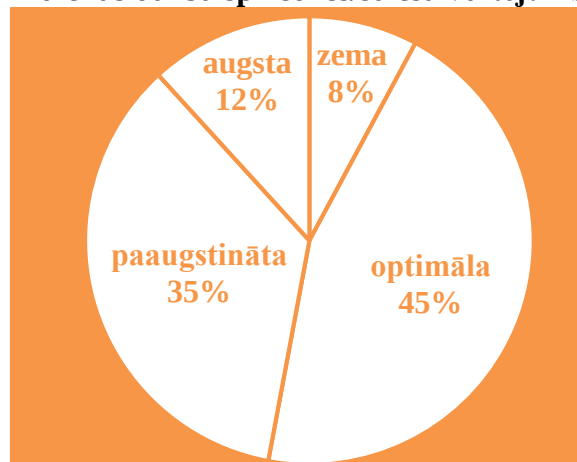
Pasākumu laikā esam centušies **stiprināt komandas garu, uzlabot komunikāciju, paaugstināt motivāciju un veicināt radošumu**, vienlaikus nodrošinot iespēju atslēgties no darba rutīnas un vienkārši labi pavadīt laiku kopā.

Novembris tradicionāli tika pasludināts par **Labbūtības mēnesi**, kura laikā norisinājās dažādas aktivitātes, lai uzlabotu darbinieku dzīves un darba kvalitāti. Intranetā "Klijāns" mēneša ietvaros tika publicēti darbinieku raksti par **uzturu un emocionālajiem faktoriem**. Darbinieki arī dalījās ar savām **skaistākajām rudens fotogrāfijām**. Tāpat notika praktiskas nodarbību sesijas (stresa vadīšanas grupa, relaksācijas grupa), piemēram, "Emociju aplis", kas palīdzēja **atpazīt savas emocijas**.

Jau trešo gadu pēc kārtas organizējām "**Pulsa aptaujas**", lai ātri noskaidrotu darbinieku viedokli par aktuāliem jautājumiem un izmērītu kopējo labsajūtu darbā. Šis ir trešais gads, kad veicam šo mērījumu, kas ļauj salīdzināt datus un sekot līdzi dinamikai. Vidējie vērtējumi uzrādīja **pozitīvu tendenci**.

Ikdienas darba spriedzes/stresa vērtējums

Vidējais pašsajūtas vērtējums sasniedza **7,29** (no 10), uzrādot uzlabošanos salīdzinājumā ar 2023. (7,20) un 2022. gadu (6,76). Attiecībā uz **darba spriedzes (stresa) vēstījumu**, salīdzinot to ar 2023. gadu, **optimālas** spriedzes vērtējuma īpatsvars samazinājies par 12 %, bet **paaugstinātas** spriedzes vērtējuma īpatsvars pieaudzis par 10 %.

DARBINIEKU KOMPETENCES

INVESTĪCIJAS ZINĀŠANĀS

Mūsdienu dinamiskajā vidē, kur regulējums un prasības nepārtraukti mainās, Inspekcijas darbinieku kompetence ir mūsu darba efektivitātes un kvalitātes stūrakmens. Apzinoties to, mēs pastāvīgi ieguldām personāla apmācībā, piedāvājot gan iekšējās, gan ārējās apmācību programmas.

Iekšējās apmācības palīdz mums dalīties ar specifiskām zināšanām un labāko praksi mūsu pašu vidū, stiprinot koleģialitāti un nodrošinot vienotu izpratni par darba procesiem. Savukārt **ārējās apmācības** paver durvis jaunām perspektīvām, ļaujot gūt pieredzi no nozares ekspertiem un iepazīties ar jaunākajām tendencēm un risinājumiem.

Apmācības nav tikai formāla prasība – tās ir stratēģiska investīcija katra darbinieka profesionālajā izaugsmē un visas Inspekcijas spējā efektīvi pildīt savus uzdevumus. Regulāras apmācības nodrošina, ka mūsu darbinieki ir bruņoti ar aktuālākajām zināšanām un prasmēm, kas ir būtiskas, lai spētu veikt precīzas pārbaudes, sniegt kvalitatīvas konsultācijas un pieņemt pamatotus lēmumus.

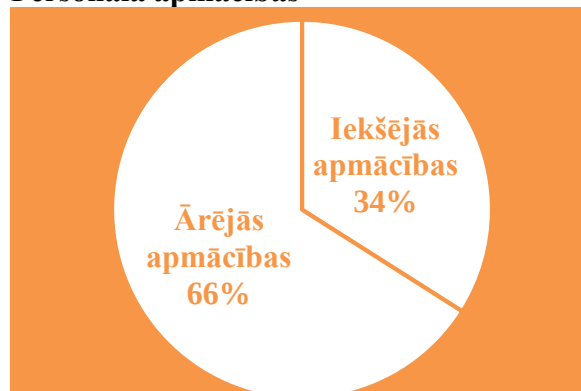
Kopumā reģistrēti **269 mācību ieraksti** "Horizon" sistēmā. No tiem **90 bija iekšējās apmācības** un **171 – ārējās apmācības**. Vidēji katrs darbinieks apmācībās pavadījis **10 stundas**.

Notikušas divas nozīmīgas iekšējās apmācības ar ārējiem lektoriem:

- **"Saskarsmes kultūra un etiķete darba vietā"** ar 130 dalībniekiem.
- **"Klientu apkalpošanas apmācības: Darbs ar "grūto" klientu"** ar 125 dalībniekiem.

Ir izveidota un koplietošanas diskā uzkrāta **20 apmeklēto mācību materiālu datubāze**. Pieaudzis iekšējo apmācību (ar iekšējo lektoru) skaits, sasniedzot **15**, salīdzinājumā ar 11 apmācībām 2023. gadā.

Personāla apmācības

Ārējās apmācības

Apmācību joma	Dalībnieku skaits
Profesionālās jomas pilnveide	92
IT prasmes	63
Sociālās prasmes (Soft skills)	189
Klientu apkalpošana	126

Iekšējās apmācības

Mācību tēma	Dalībnieku skaits
DVS Namejs lietošana (Nosūtāmie dokumenti, dokumentu labošana, Pārbaude lapas, darba telpas konfigurācija, darba uzdevumi)	83
Administratīvo lietu izskatīšana un rīcība apstrīdēšanas gadījumā	68
Aktualitātes par biocīdiem un ķīmiskajiem maisījumiem	11
Normatīvo aktu uzturēšana QPR un tīmekļvietnē	11
Praktiskās apmācības dokumentu lietu šūšanā	21
Peldvietu monitorings un uzraudzība 2024. gadā	52
Darbinieku mērķu ievade un veidlapu izveidošana NEVIS	5
Informatīvs seminārs par komandējumu sagatavošanu un apriti	11

PERSONĀLA DINAMIKA

2024. gada 31. decembrī Inspekcijā bija apstiprinātas 197 amata vietas (124 ierēdņu un 73 darbinieku amati), no kurām 22 bija vakantas. Salīdzinot ar 2023. gadu, vakanto amatu skaits kopumā saglabājies nemainīgs, lai gan amatu vietu sadalījums ir mainījies. Gada beigās veikta personāla optimizācija, samazinot kopējo amata vietu skaitu, tādēļ 2025. gads sākas ar 189 amata vietām.

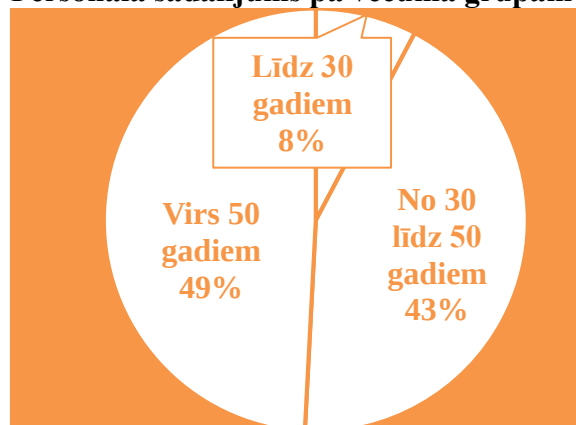
Uz 2024. gada 31. decembri Inspekcijā strādāja 181 darbinieks (162 sievietes un 19 vīrieši). Vidēji 2024. gadā nodarbināti 178 darbinieki.

Personāla kustība 2024. gadā:

- Darbā pieņemti: 16 darbinieki, no kuriem trīs ir bijušās Inspekcijas praktikantes.
- Atbrīvoti: 17 darbinieki, tostarp divi pensijas vecuma, divi – uz noteiktu laiku un viens – ilgstošas prombūtnes dēļ.

Personāla mainības koeficients bija 9,5 %, kas ir līdzīgs 2023. gada rādītājam (9 %) un zemāks nekā 2022. gadā (13 %).

Personāla sadalījums pa vecuma grupām

Personāla skaita dinamika

Gads	Vidēji	Gada beigās	Sievietes	Vīrieši
2024	178	181	162	19
2023	175	181	156	25
2022	174	181	157	24
2021	182	190	161	29
2020	186	192	160	32

CILVĒKRESURSU PIESAISTE

Mūsdienu darba tirgus dinamika, īpaši veselības aprūpes un sabiedrības veselības jomā, rada aizvien jaunus izaicinājumus kvalificētu speciālistu piesaistē. Inspekcijas panākumi ir tieši atkarīgi no mūsu darbinieku profesionalitātes, zināšanām un motivācijas. Tāpēc **cilvēkresursu piesaiste ir viena no mūsu galvenajām prioritātēm**, kuras mērķis ir nodrošināt, ka Inspekcijas rindās strādā zinoši, atbildīgi un attīstībā ieinteresēti profesionāļi.

Valsts kancelejas ikgadējā **darbinieku iesaistes aptauja** atklāj Inspekcijas darbinieku motivāciju un apmierinātību. 2024. gada rezultāti, apkopoti VM resora ietvaros, liecina par:

- **Augstu iesaisti:** Inspekcijas darbinieku iesaistes rādītājs ir **60** (valsts pārvaldē vidēji 58), īpaši izceļot entuziasmu darbā (**61** pret 60).

- **Spēcīgu lojalitāti:** Darbinieku lojalitātes rādītājs ir **70** (valsts pārvaldē vidēji 65).
- **Darba maiņas vēlme:** **14%** respondentu vēlētos mainīt darbu gada laikā, galvenokārt **atalgojuma** un citu labumu dēļ.

2024. gadā Inspekcijas "Labbūtības mēneša" ietvaros veiktajās "Pulsa aptaujās" konstatēts, ka darbinieki visaugstāk novērtē to, ka "**jūt atbalstu kolektīvā un ir iespējams saņemt atbalstu darba jautājumos**".

Inspekcija saskaras ar būtiskiem cilvēkresursu izaicinājumiem, ko galvenokārt rada **ārstniecības personu trūkums valstī**. Ir grūti piesaistīt ārstus ekspertus un veselības aprūpes inspektorus (nepieciešama ārsta izglītība), it īpaši reģionos. Šo situāciju pasliktina arī gaidāmā **paaudžu maiņa**, jo vairāki darbinieki tuvojas pensijas vecumam.

Lai risinātu šo problēmu, īpaši attiecībā uz Ārstniecības riska fonda ekspertīzēm, Inspekcija veic šādas darbības:

- Slēdz līgumus ar ārstiem speciālistiem un profesionālajām ārstu asociācijām.
- Sadarbojas ar nevalstiskajām organizācijām, informējot par vakancēm.
- Nodrošina prakses vietas Rīgas Stradiņa universitātes (RSU) sabiedrības veselības

speciālistiem, redzot viņos potenciālos nākotnes darbiniekus.

RSU praksē Inspekcijā sabiedrības veselības jomā (no 8. aprīļa līdz 21. maijam 2024. gadā) piedalījās divas studentu grupas, kopā 24 praktikanti. Rādītāji liecina, ka no 16 jaunpieņemtajiem darbiniekiem trīs ir bijušās RSU praktikantes, kas apliecina prakšu programmas efektivitāti.

STARPTAUTISKĀ PIEREDZE PĀRSTĀVniecība ES INSTITŪCIJĀS

Medicīniskās ierīces:

- EK darba grupa medicīnisko ierīču jomā.
- Telekonferences par medicīnisko ierīču tirgus uzraudzību.
- MDCG (Medical Device Coordination Group).
- Medicīnisko ierīču kompetento iestāžu sanāksme (CAMD).

Ūdens un veselība:

- PVO un Ziemeļvalstu-Baltijas ūdens un veselības sadarbības tīkls.
- EK Peldūdens direktīvas ekspertu darba grupa.
- EK Dzeramā ūdens ekspertu darba grupa.

Tirgus uzraudzība un tabaka:

- Dalība Baltijas valstu seminārā par tabakas jomas uzraudzību.

- Dalība OECD speciālistu vizītē Latvijā par tirgus uzraudzības jautājumiem.
- Tirgus uzraudzības iestāžu sadarbības platforma PEMSAC.
- ES Padomes TehHarm darba grupa.

Ķīmija un biocīdi (ECHA):

- ECHA Riska novērtēšanas komitejas darba sanāksmes.
- ECHA: Biocīdu apakšgrupa; Riska novērtēšanas komiteja.
- EIONET Ķīmijas darba grupa.

Citas EK darba grupas un iniciatīvas:

- EK darba grupa SANTE.
- Vienotās rīcības JATC II darba grupa.
- EK darba grupas GROW: Kosmētikas pastāvīgā komiteja un darba grupa.

DALĪBA PROJEKTOS

Starptautiskais tetovēšanas līdzekļu projekts

2024. gadā Inspekcija aktīvi iesaistījās starptautiskā projektā **European Tattoo Ink Enforcement Project**. Pētījums veikts pēc Nīderlandes Pārtikas un patēriņa produktu drošuma iestādes (*The Netherlands Food and Consumer Product Safety Authority*) iniciatīvas.

Mērķis: laboratoriski testēt tetovēšanas līdzekļus.

Projekta mērogs: 14 ES dalībvalstis (Austrija, Beļģija, Dānija, Francija, Īrija, Latvija, Lietuva, Lihtenšteina, Nīderlande, Slovēnija, Spānija, Ungārija, Vācija, Zviedrija).

Plašāk par projekta rezultātiem [šeit](#)

Testēšanas process un rezultāti:

Laboratoriski pārbaudīti 54 tetovēšanas līdzekļu un permanentā grima pigmentu paraugi no 26 dažādiem zīmoliem. Katram paraugam noteikta atbilstība 116 dažādiem parametriem, tostarp:

policikliskie aromātiskie ogļūdeņraži, primārie aromātiskie amīni, smagie metāli, gaistoši organiskie savienojumi, konservanti, mikroorganismi, pelējuma sēnes, marķējuma atbilstība.

Galvenais secinājums:

Projekta ietvaros tikai 15 no testētajiem produktiem atzīti par pilnībā atbilstošiem visām noteiktajām prasībām.

FINANSES

INSPEKCIJAS 2024. GADA BUDŽETS (KONSOLIDĒTS)

2024. gadā Inspekcijai piešķirtā dotācija no vispārējiem ieņēmumiem un iekasētie pašu ieņēmumi izlietoti saskaņā ar LR Veselības ministrijas apstiprinātajiem finansēšanas plāniem un tāmēm.

N.p.k.	Finansiālie rādītāji	2023. gadā faktiskā izpilde (EUR)	2024. gadā	
			apstiprināts likumā (ar izmaiņām) (EUR)	faktiskā izpilde (EUR)
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	6 021 861	6 683 978	6 652 332
1.1.	dotācijas	5 472 378	6 204 494	6 039 484
1.2.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	549 483	479 484	612 848
2.	Izdevumi (kopā)	5 830 024	6 685 565	6 398 486
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	5 776 917	6 424 421	6 154 743
2.1.1.	kārtējie izdevumi	5 776 735	6 423 999	6 154 321
2.1.2.	procentu izdevumi			
2.1.3.	subsīdijas, dotācijas un sociālie pabalsti	182	422	422
2.1.4.	kārtējie maksājumi Eiropas kopienas budžetā un starptautiskā sadarbība			
2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem	53 107	261 144	243 743

INSPEKCIJAS IEŅĒMUMI 2024. GADĀ

2024. gadā Inspekcija sniegusi maksas pakalpojumus saskaņā ar Ministru kabineta 2022. gada 11. janvāra noteikumiem „Veselības inspekcijas maksas pakalpojumu cenrādis”.

Maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	Faktiskie ieņēmumi (EUR)
Ieņēmumi par dokumentu izsniegšanu un kancelejas pakalpojumiem	4 064
Ieņēmumi par pārējiem sniegtajiem maksas pakalpojumiem	589 213
Pārējie iepriekš neklasificētie pašu ieņēmumi	5 767
Kopā:	599 044

BUDŽETA PROGRAMMU UN TO APAKŠPROGRAMMU FINANSĒJUMA IZLIETOJUMS

2024. gadā Inspekcijas darbība nodrošināta izmantojot finanšu līdzekļus no divām valsts budžeta programmām.

Nr.	Nosaukums
46.00.00	<i>“Veselības nozares uzraudzība” ar apakšprogrammu 46.01.00 „Uzraudzība un kontrole”</i>
Kopā izlietotais finansējums 6 305 559 EUR. Programmas ietvaros veikta veselības nozares uzraudzība un kontrole. Lai nodrošinātu funkciju izpildi, 2024. gada sākumā tika turpināta 15 vieglo transportlīdzekļu pilna servisa noma. Izvērtējot dienesta transportlīdzekļu noslodzi 2023. gadā, Inspekcija atteicās no viena nomātā transportlīdzekļa 2024. gada 30. janvārī. Ņemot vērā pieejamo finansējumu un atbilstoši VM rīkojumam Nr. 01-01.1/185 “Par centralizētās transportlīdzekļu pārvaldības ieviešanu”, 2024. gadā tika iegādāti septiņi jauni transportlīdzekļi septiņu nomāto vietā. Saskaņā ar VM vēstuli “Par Veselības inspekcijas iekļaušanu centralizētajā transportlīdzekļu pārvaldības modelī” (Nr.01-16.2/4336, 01.11.2024.), Inspekcijas transportlīdzekļu pārvaldības funkciju (resursu nodrošinājumu) no 2024. gada 1. decembra pārņēma NMP dienesta transporta nodrošinājuma departaments. Uz 2024. gada 31. decembri Inspekcijas lietošanā bija 17 transportlīdzekļi, no tiem septiņi nomātie. 2025. gadā plānots iegādāties vēl deviņus jaunus transportlīdzekļus, aizvietojot septiņus nomātos un nomainot divus fiziski nolietotus un finansiāli neizdevīgus esošos transportlīdzekļus. Inspekcija Rīgas birojā, Klijānu ielā 7, turpina veikt energoefektivitātes pasākumus: apkures sezonā apkures sistēma noregulēta: no pirmdienas līdz ceturtdienai darba laikā temperatūra ir ~+22 °C, pārējā laikā ir samazināta līdz ~+18 °C; karstā ūdens padevē ārpus Inspekcijas klātienes darba laika tiek samazināta temperatūra līdz +20 °C.	
46.00.00	<i>“Veselības nozares uzraudzība” ar apakšprogrammu 46.01.00 „Uzraudzība un kontrole”, projekts CIS/FM/026 “Telpu Rīgā, Talejas ielā 1, nomas maksas izdevumu segšanai”</i>
Telpu Rīgā, Talejas ielā 1, nomas maksas izdevumu segšanai izlietoti 83 185 EUR. 2024. gada 18. decembrī Inspekcija ar Valsts akciju sabiedrību “VALSTS NEKUSTAMIE ĪPAŠUMI” noslēdza priekšlīgumu par nekustamā īpašuma, Talejas ielā 1, Rīgā telpu nomu.	
45.00.00	<i>„Veselības aprūpes finansējuma administrēšana” ar apakšprogrammu 45.02.00 „Ārstnieciskā riska fonda darbības nodrošināšana”</i>
Apakšprogrammas ietvaros nodrošināta pacientu atlīdzības prasījumu izskatīšanai piesaistīto ārstniecības personu darba apmaksa. Pārskata periodā ārējie eksperti veikuši 35 ekspertīzes, par ko Inspekcija ir samaksājusi 9 742 EUR.	

GALVENIE UZDEVUMI 2025. GADĀ

Apzināt klientu problēmjautājumus, identificējot aktuālās tendences; klientu apmierinātības monitorings	Veikt saņemto sūdzību par veselības aprūpi monitoringu un sistēmisku analīzi; par aktualitātēm informēt profesionālās asociācijas	Dalība valsts pētījumu programmas “Sabiedrības veselība” pētījumā sirds-sinsvadu, onkoloģijas un mātes-bērņa veselības jomās
Tematiskā pārbaude: opioīdu izrakstīšanas pamatotība ģimenes ārstu praksēs	Tematiskā pārbaude: vakcīnu aprites un vakcinācijas procesa atbilstība normatīvo aktu prasībām	Tematiskā pārbaude: vides pieejamības nodrošinājums ārstniecības iestādēs (turpinājums)
Tematiskā pārbaude: medicīnisko ierīču tehniskās uzraudzības veicēju atbilstība normatīvo aktu prasībām.	Tematiskā pārbaude: jaunatvērtajās aptiekās	Tematiskā pārbaude: aptiekās, aptieku filiālēs un zāļu lieltirgotavās par zāļu cenu veidošanas atbilstību normatīvo aktu prasībām
Tematiskā pārbaude: ķīmisko maisījumu izmantošanas uzraudzība dzeramā ūdens apstrādē ūdensapgādes sistēmās	Tematiskā pārbaude: par piedāvātajiem kursiem un to kvalitāti noteikto minimālās higiēnas prasību apguvei skaistumkopšanas pakalpojumu sniedzējiem	Tematiskā pārbaude: par XIII Latvijas Skolu jaunatnes dziesmu un deju svētku dalībnieku (skolēnu) izmitināšanas vietu atbilstību higiēnas prasībām
Attālinātās kontroles: farmācijas, medicīnisko ierīču un produktu jomās	Pašnovērtējuma anketas: medicīnisko ierīču, sabiedrības veselības un produktu jomās	Digitālo risinājumu attīstība: Vienotā reģistra projekts; e-formu labošana/precizēšana; interaktīvo karšu atjaunināšana
Pasākumi saistībā ar centrālā biroja pārcelšanos uz jaunām telpām Talejas ielā 1, Rīgā	Iekšējās mācību programmas darbinieku vispārējo un profesionālo prasmju pilnveides īstenošanai	Latvijas interešu pārstāvēšana, nodrošinot dalību darba grupās Eiropas Savienības institūcijās